І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ВЕРЕСНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 18, 1958 No. 179. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕВІВ НАРАДУ У СПРАВІ ІНТЕҐРАЦІЇ

Ню порт. — У вівторок, дня 16 вересня ц. р., президент Айзенгавер конферував у своєму тимчасовому бюрі в Нюпорті з генеральним прокуратором Вільямом П. Роджерсом, який прибув для цього спеціяльно з Вашингтону. Конференція тривала сорок хвилин і торкалася головним чином справи інтеґрації і самовільного замкнення шкіл губернаторами стейтів Аркенсо і Вірджінія. Після відбуття цієї наради Роджерс передав журналістам до опублікування заяву, узгіднену з през. Айзенгавером, в якій з'ясовано ставлення уряду до розвитку подій, зв'язаних з рішенням Найвищого Суду у справі негайного виконання судового наказу про введення інтеґрації в Центральній Середній Школі в Литтл Року. Із проголошеної Роджерсом заяви виходить, що департамент справедливости не робитиме під сучасну пору ніяких заходів щодо здійснення судових рішень про інтеґрацію, але вичікуватиме на вислід кампанії за негайне відкриття шкіл, започаткованої батьками шкільних дітей в Аркенсо й у Вірджінії, де згідно із зарядженнями губернаторів замкнено чотири школи в Литтл Року й одну у Фронт Роял. І Президент і департамент справедливости придають багато ваги громадянській ініціятиві й акції, спрямованій на негайне відкриття шкіл і в зв'язку з цим теж і на припинення спротиву губернаторів і деяких громадських кіл проти введення расової інтеґрації в школах. В заяві названо неймовірним факт, що влада якогось стейту або якась громада іде радше на замкнення шкіл, ніж на виконання рішення Найвищого Суду З'єдинених Держав Америки, і стверджено, що головна відповідальність за це падає на стейтові і місцеві органи влади. Доповнюючи цю заяву, Роджерс поінформував журналістів, що позиція вичікування щодо дальшого розвитку подій в Аркенсо і Вірджінії не визначає ще, що федеральний уряд не почне у відповідний час леґальних заходів, спрямованих на дефінітивне здійснення інтеґрації. — Водночас із цим повідомляють з Литтл Року, що губернатор стейту Аркенсо Орвел Фобус вирішив відбути загальний плебісцит в справі інтеґрації вже 27 вересня ц. р., а не 7 жовтня, як було проголошено ним початково. Під час плебісциту населення мало б заявитися або за політикою стейтової влади або за федеральним урядом і за рішенням Найвищого Суду, значить за здійсненням расової інтеґрації в школах.

НА ІНТЕҐРАЦІЙНОМУ ФРОНТІ

Члени цивільної ґвардії на сторожі перед будинком Центральної Середньої Школи в Литтл Року, закритої внаслідок рішення губернатора Фобуса.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ II. КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ АБН

Ню Йорк. — В суботу 20 і 21 вересня ц. р., у приміщеннях готелю Ню Йоркер у Ню Йорку проходитиме Другий Конґрес організації Американські Приятелі Антибольшевицького Бльоку Народів (ПАБНА), що до неї належать представники албанської, вірменської, болгарської, білоруської, козацької, хорватської, естонської, грузинської, мадярської, латвійської, литовської, румунської, сербської, словацької, словенської, туркестанської й української іміґрацій у ЗДА. В суботу до полудня після реєстрації делеґатів і гостей відбудеться вибір Президії Конґресу і звідомлення голови і членів правління ПАБНА. Під час пополудневої сесії будуть виголошені промови і доповіді д-ра Нестора Процика „Шляхи і перспективи ПАБНА", Едварда М. О'Коннора „Американський політичний реалізм і російська імперія", д-ра Габора де Бессенія „Совєтсько - російські намагання загарбати націоналізм", Ярослава Стецька „Атомова війна чи національні революції", конґресмена Майкела А. Фігена, постійного представника Куби в ОН д-р Емілія Нунеза Портуондо, директора Національного Китайського Радіо п. Шіа Шіао, Ґва та привіти окремих національних делеґацій. Увечорі цього ж дня відбудеться бенкет із промовами постійного представника національного Китаю в ОН д-ра Тінґфу Ф. Тсіянґа, амбасадора південної Кореї Ю Чан Янґа і голови УККА проф. д-ра Лева Добрянського. В неділю дня 21 вересня будуть подані звідомлення статутової, резолюційної і політичної комісій і вибір нового правління ПАБНА. Американські Приятелі АБН поставили своїм завданням підтримку для цілей і завдань Антибольшевицького Бльоку Народів, який уже на протязі 12 років працює над здійсненням світового антибольшевицького фронту народів і востаннє працює активно разом з іншими світовими антибольшевицькими організаціями над підготовою Світового Антикомуністичного Конґресу. Президентом АБН, починаючи з 1946 року, є Ярослав Стецько, який під сучасну пору перебуває в ЗДА і в травні та липні ц. р. зізнавав перед Конґресовими комісіями, з'ясовуючи шляхи і напрямні боротьби з большевицькою аґресією і стверджуючи, що важливішою за атом ву зброю є підтримка для визвольних рухів поневолених Москвою народів.

Совєти зголосили до ОН справу дальших атомових дослідів

Об'єднані Нації. — Безпосередньо перед відкриттям звичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, Совєти на письмі зголосили вимогу, щоб на денний порядок сесії поставити також справу дальших експериментів з атомово-водневою енерґією. Совєти пояснили свій внесок тим, що вправді 31 жовтня ц. р. мають розпочатись в Женеві східньо-західні наради над цією справою, але Америка поставила нібитакі передумови, які є „неприйнятливі". У своїй ноті з 22 серпня ц. р. през. Айзенгавер заявив готовість припинити з хвилиною, як почнуться переговори, всякі дальші експериментальні вибухи на один рік і щороку продовжувати той час знову на рік, залежно від успішности функціонування міжнародної системи інспекції і контролі, яка має бути встановлена. Совєти твердять у своєму листі до Об'єднаних Націй, що після того, як атомові фахівці прийшли літом цього року в Женеві до переконання, що не можна тайком переводити атомових вибухів, треба ці вибухи негайно і беззастережно припинити, тим паче, що кожний дальший такий експеримент затроює радіяцією атмосферу і страшенне шкідливий для людського здоров'я. З американського боку висловлено здивування, як можна передавати на розгляд Об'єднаних Націй справу, яка має стати предметом окремої міжнародної конференції вже в точно означеному недалекому терміні. Цей останній большевицький крок уважається за доказ, що Совєти підходять до цієї справи виключно з точки зору пропаганди.

Уряд Англії підтримує ЗДА у справі Квімой — соціялісти проти

Лондон. — Лідер англійської опозиційної Партії Праці Гю Гейтскелл вистосував до прем'єра Геролда МекМіллена листа з вимогою, щоб той рішуче відсепарувався від американської політики в справі Квімою. Гейтскелл признав за китайськими комуністами „законне право" до Формози й прибережних островів включно з Квімоєм та відмовився прийняти арґументи Айзенгавера з його промови з минулого четверга. Крім цього Гейтскелл зажадав від МекМіллена, щоб той особисто поїхав до Вашингтону в цій справі та вплинув на американський уряд, щоб не розпочинати війни з приводу Квімою. МекМіллен є тепер на відпочинку в Шкоції, але йому передали листа Гейтскелла телефонічно і він ще того самого дня, в минулий понеділок 15 ц. м. оприлюднив свою відповідь, позбавивши таким чином соціялістів пропаґандивного ефекту з виступу Гейтскелла. Прем'єр Англії ствердив, що хоча Англія не має ніяких зобов'язань супроти вільного Китаю на Формозі та визнає комуно - китайський уряд, проте цілком погоджується з становищем Айзенгавера, що китайські комуністи не повинні доходити своїх цілей шляхом війни. Він відмовився їхати до Вашингтону, покликавшись на факт, що до Ню Йорку виїздить міністер закордонних справ Селвайн Ллойд на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, ото ж він матиме нагоду розмовляти в цій справі з американськими керівниками.

МІНІСТЕР ЛИВАНУ МАЛІК СТАВ ПРЕЗИДЕНТОМ ГЕН. АСАМБЛЕЇ ОН

НА ПЕРШОМУ ЗАСІДАННІ БУЛИ ПРИЯВНИМИ КОЛО 50 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Об'єднані Нації. — На першому засіданні 13-ої звичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яке відбулось у вівторок 16 ц. м., вибрано 45 голосами проти 31 президентом Асамблеї міністра закордонних справ Ливану, д-ра Шарля Маліка. 4 країни „стримались" від голосування, а одна (Ізраїль — з уваги на жидівське свято) була неприявна. Малік, який користувався підтримкою З'єдинених Держав, переміг єдиного свого суперника, міністра закордонних справ Судану Мохаммеда Ахмеда Махґуба, що його підтримували здебільша азійсько-африканський бльок та Совєти. Третій, формально зголошений кандидат, Юрі Носек з Чехословаччини, зрікся своєї кандидатури у користь суданця. На цьому першому засіданні Генеральної Асамблеї не було ще ніяких дебат, бо воно було присвячене формальним справам. Крім президента, обрано ще 13-ох віце-президентів. Стали ними репрезентанти п'ятьох постійних членів Ради Безпеки (ЗДА, Англія, Франція, СССР і Китай), трьох країн з Азії і Африки (Пакістан, Індонезія і Непаль), одної із східньої Европи (ЧСР), двох з Південної Америки (Еквадор і Уруґвай) та двох з західньої Европи й „інших країн" (Голляндія і Австралія). Головами сімох найважливіших комісій стали репрезентанти таких країн: Ель Сальватора, Румунії, Японії, Греції, Ірляндії, Цейльону і Мексику. На цьому першому засіданні ніхто не піддав в сумнів позиції вільного Китаю в ОН. Справа прийняття до ОН комуністичного Китаю становить окрему точку на денному порядку цієї Асамблеї. Дві найважливіші справи, що їх передбачується на цій Асамблеї, — роззброєння і Середнього Сходу — прийдуть під наради, мабуть, аж наприкінці сесії, яка має закінчитись в половині грудня ц. р. На цьому першому засіданні були приявні державний секретар ЗДА Дж. Ф. Доллес та міністри закордонних справ Англії, Франції, Совєтів і ще коло сорока інших країн. Інші членські держави були заступлені своїми постійними амбасадорами при ОН.

На першому засіданні Генеральної Асамблеї були виголошені тільки дві короткі промови — президента 12-ої Асамблеї, ново-зеляндського міністра Леслі Мунро, та новообраного президента, Шарля Маліка. Леслі Мунро згадав про конечність зрікатися частини окремих державних амбіцій і змагань у користь цілей, що їх оформлює чартер Об'єднаних Націй. Він висловив надію, що арабські країни докажуть ділами ту добру волю, яку виявили своєю резолюцією на недавній надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї, присвяченій середньо-східній кризі, як також висловив надію, що Женевська конференція у справі припинення атомових експериментів закінчиться успішно. Поза тим, він говорив про потребу лікувати світ з нужди, хворіб та стихійних нещасть і таким чином найкраще пособляти справі миру. — Знову ж новообраний президент, Шарль Малік, запевнив, що він у характері президента Асамблеї стоятиме понад інтереси окремих країн включно з його батьківщиною та служитиме цілості членів ОН. Він висловив переконання, що „суперництво у спортовому дусі", що відбулось між ним і суданським міністром за становище президента Генеральної Асамблеї, не пошкодить добрим взаєминам Ливану з Суданом і іншими арабськими країнами, а свого переможеного суперника славив, як свого „найкращого приятеля", який виявив би напевно найбільші кваліфікації на становищі президента ОН. У своїх коментарях, американські газети порівнюють відкриття сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй з прем'єрою елеґантного театру на Бродвеї: маса публіки, багаті жіночі одяги, фотографи, урочистий настрій, фотографоване з усіх сторін видовище.

Говорять про невідкладну резиґнацію Адамса

Вашингтон. — Визначний республіканський член Конґресу заявив 16-го вересня що головний дорадник президента Айзенгавера Шерман Адамс рішений зрезиґнувати. Це може статися впродовж годин або навіть кількох днів. Республіканці натискають на Адамса, щоб залишив працю в Білому Домі від часу, коли виявилося, що він діставав дарунки від бостонського мільйонера Бернарда Голдфайна, який також платив за Адамса готелеві рахунки. Натиск на Адамса збільшився після виборів в стейті Мейн, де демократи здобули два мандати в Конґресі і одне сенаторське становище та вибрали знову свого губернатора. Президент Айзенгавер виступав постійно в обороні Адамса, але, можливо, тепер мусітиме послухати своїх інших дорадників і прийняти резиґнацію свого головного дорадника. 15-го вересня Адамс вернувся з вакацій в Канаді і пішов до свого бюра в Білому Домі, де з ним конферував голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн. Не видано про цю конференцію жадного повідомлення, але всі здогадуються, що обговорювано справу можливої резиґнації Адамса. Республіканці домагаються резиґнації Адамса, бо бояться великих втрат в цьогорічних виборах, як це виявилося під час виборів у стейті Мейн.

Особисті прибутки американців у серпні становили $ 355,600,000,000

Вашингтон. — Уряд повідомляє, що особисті прибутки американських громадян в місяці серпні збільшилися в порівнянні з липнем на $1,500,000,000 і становили 355,600,000,000 долярів в річному відношенні, що було рекордовою сумою в історії ЗДА. Найбільше причинилися до збільшення особистих прибутків збільшені платні і заробітки. Особисті прибутки в річному відношенні в серпні 1957 року виносили 352 більйони долярів, а в лютому 1958 року вони зменшилися до 346,500,000,000 долярів. В липні цього року особисті прибутки становили 354,300,000,000 долярів після відтягнення тієї суми, яку дістали федеральні урядовці в липні як збільшені платні за час від січня до липня цього року. Збільшення особистих прибутків свідчить про те, що економіка країни може, і повинна, надалі поліпшуватися, бо люди мають більше грошей на купівлю товарів.

Ректор УВУ проф. д-р Іван Мірчук відбуде поїздку по ЗДА і Канаді

В перших днях жовтня ц. р. Ректор УВУ проф. д-р Іван Мірчук вибирається кораблем „Королева Елізабет" в поїздку до ЗДА і Канади. Ціллю цієї поїздки є відвідини головних осередків українського поселення в цих країнах та інформація про працю і майбутнє Університету. Час перебування проф. Івана Мірчука на американському континенті передбачається трьома місяцями. Перший тиждень затримається він у Ню Йорку, щоб нав'язати контакт з централями українських організацій у цьому місті. Дальші зупинки Ректора передбачені покищо в таких містах як Клівленд, Шикаґо, Вінніпеґ, Торонто та інші. В часі своєї поїздки Ректор Іван Мірчук відвідає також Делеґатуру УВУ, Товариство Прихильників УВУ, різні допомогові комітети, зустрінеться з поодинокими професорами УВУ і його колишніми студентами, як теж нав'яже контакт з студентськими організаціями.

Нюарська Громада купує дім Пластові

Нюарк. — В минулу неділю, 14-го вересня, у Віпани, коло Нюарку, відбулася успішна Зустріч пластунів з Нюарку з місцевим громадянством. Її ціллю було започаткувати кампанію за придбання власного дому для пластової Станиці в Нюарку, яка нараховує біля 200 пластунів і пластунок та пластового сеньйорату. Більше ніж 700 нюаркських громадян узяло участь у цій зустрічі, провівши чудовий осінній день серед розваги, приглядаючись цікавим показам пластової вмілости. Зустріч попередила Служба Божа, відправлена місцевим гр. кат. парохом о. Библом, а пластову програму започаткував голова Крайової Пластової Старшини, д-р Ярослав Падох, який, привітавши пластову молодь, звернувся з закликом до громадянства допомогти Пластові в його важливій виховній праці над молодим українським поколінням, а зокрема допомогти місцевій станиці придбати власний „дах над головою". Загально вважається, що Нюарк скоро піде за прикладом Шикаґа, Филаделфії й Клівленду, які останніми роками придбали для Пласту власні доми.

У Лондоні нараджується конґрес криміналістів

Лондон. — Від минулого понеділка 15 ц. м. відбувається в Лондоні вже 28-ма з черги щорічна однотижнева конференція т. зв. Інтерполь, себто — Організації інтернаціональної кримінальної поліції. Приявними є 139 найкращих фахівців поліційних старшин із 47-ох країн. Генеральним секретарем цієї організації є колишній ген. інспектор французької тайної поліції, славної Сірете, Марсель Сіко. Заступлені виключно країни з цього боку залізної завіси, але є між ними також Юґославія. Приявним є високий поліційний старшина з Ізраїлю, а також з Об'єднаної Арабської Республіки та з різних інших африканських, азійських і південно-американських країн. ЗДА репрезентовані 12-членною делеґацією. Конференцію відкрив англійський міністер вунтрішніх справ Р. А. Ботлер. Темою нарад є побоювання міжнародної торгівлі наркотиками, живим товаром і зброєю, проблема молодечої злочинности, проституції, виміна інформацій про стосування в криміналістиці останніх технічних винаходів і т. д. Наради окутані строгою тайною, як також засекречено призвища її учасників і місце перебування кожного делеґата.

ТУНІСІЯ НЕ ХОЧЕ ЗБРОЇ ВІД ФРАНЦІЇ

Туніс. — Президент Тунісії Габіб Бурґуіба, який недавно перейшов операцію і все ще публічно не виступає, відкинув пропозицію Франції продати Тунісії зброю. Бурґуіба заявив, що поки Франція веде збройну війну з альжирськими повстанцями, Тунісія не може користати з французької зброї. За пресовими коментарями, Тунісія дістала згоду від ЗДА й Англії на постачання їй зброї, потрібної для вивінування її 8,000-ної армії, яку туніський президент хоче збільшити до числа 20,000.

Два американські курені залишать Ливан

Бейрут. — Всупереч первісному повідомленню, що один курінь морської піхоти відходить з Ливану, відкликання з Ливану стосується двох куренів морської піхоти, які разом з цілим соїм виряком почали навантажуватись на кораблі в понеділок 15 ц. м. Таким чином у Ливані залишаться ще коло 1,600 вояків морської піхоти і коло 8,000 парашутистів. Відкликання двох американських куренів є — за пресовими коментарями — жестом однаково супроти нового президента Ливану ген. Шегаба, який 24 вересня ц. р. переймає урядування, як теж з уваги на нову сесію Генеральної Асамблеї ОН. Загальне переконання таке, що Фуад Шегаб покличе на прем'єра одного з лідерів опозиції, колишнього прем'єра Рашіда Карамі. Тому, що прихильники теперішнього режиму Каміля Шамуна заявили, що не погодяться на ніодного з лідерів активної збройної опозиції, то Шегаб, мабуть, зажадає піврічних надзвичайних повновластей, щоб правити без парляменту та після того розписати нові вибори. Заспокоєння в краю вважає передумовою для свого заклику до Америки щодо відкликання військ з Ливану.

В АМЕРИЦІ

● **74-річна вдовиця Неллі Чейтор** пішла на цвинтар Фармонт у Нюарку, щоб помолитися на гробі свого чоловіка. На цвинтарі під'їхав до неї на ровері молодий чоловік, ударом п'ястука збив з ніг і, взявши із торбинки 5 долярів, втік.

● **Справа убивства д-ра Мелвіна Наймера і його дружини** ще і досі не вияснена, хоч той злочин доконано ще 2-го вересня. Восьмирічний син Наймерів спочатку говорив про вломника у білій масці, який нібито вбив його батьків, пізніше твердив, що це він сам убив батьків. Тепер він знову говорить про вломника в масці. Син Наймерів перебуває на дослідженні в шпиталі для умовохворих в Ню Йорку.

● **В районі Мехіко Сити** (Мехіко) в першій половині вересня падали такі зливні дощі, що 30,000 осіб мусіли залишити свої мешкання, побоюючись повені. Матеріяльні втрати оцінюють на 4,000,000 долярів.

● **Д-р Андрю Айві** з Шикаґо рекомендує лік „кребіозен" проти пістряка, винайдений ще в 1951 році, хоч Американське Лікарське Товариство твердить, що той лік не має жадної лікувальної вартости. Коли на язиці д-ра Айві появився був малий наріст, він, уважаючи, що це наріст пістрякового походження, лікувався кребіозеном.

● **Поліцист** в Ню Йорку притримав після півночі з суботи на неділю бездомного 12-річного Майка Сесра, і примістив його в дитячому захисті. Там Майк переночував, поснідав, вислухав Служби Божої і добровільно допомагав у кухні. Після того він зник. Гадають, що хлопчина пішки помандрував до Филаделфії, де має тітку.

● **Рада Цивільної Аеронавтики** повідомляє, що від січня наступного року джетовими транспортовими літаками перевозитимуть до Ню Йорку з Сан Франсіско свіжі квіти. Літаки з Сан Франсіско летітимуть, не приземлюючись.

● **Німецький військовий літак** із Карльсруге, Німеччина, перевезе 5-річного хлопця Клявса Кеммерара до ЗДА, де йому безплатно зроблять операцію серця. Цим німецьким хлопцем зацікавилися американські летуни в Німеччині.

Серцева атака машиніста мала спричинити залізничу катастрофу

Ню Йорк. — Лікарський звіт про секцію тіла машиніста 63-річного Ллойда Вілбирна вказує на те, що його смерть від серцевої атаки могла бути причиною катастрофи поїзду коло Байонну, Н. Дж., який в'їхав до Нюаркської затоки і спричинив смерть коло 40 пасажирів. Судовий лікар повіту Гудсон д-р Френсіс Бойл заявив, що хоч секція тіла машиніста говорить, між іншим, про причину смерти і серцеву атаку, то ще потрібні докладніші досліди цієї справи, щоб можна було ствердити дійсну причину смерти машиніста Вілбирна та про причину катастрофи поїзду. Числа людських жертв цієї жахливої катастрофи не вдалося ще устійнити, бо ще не всі тіла витягнені з води.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **На Загальних Зборах Українського Літературного Мистецького Клюбу у Филаделфії**, що відбулися 13 вересня ц. р., вибрано нову Управу Клюбу в складі: Володимир Дорошенко — голова, Володимир Рудницький — заступник голови, Віталій Волков, Ірина Ільницька, Іван Коровицький, Оксана Мурій та Ярослава Острукова — члени. До Контрольної Комісії ввійшли: Петро Мегик, як голова, і Клявдія Гош, Іванна Савицька, Ярослав Климовський та Інна Черняхівська — члени. До Товариського Суду обрані: Данило Богачевський — голова, ред. Микола Пасіка й Марія Струтинська — члени і Микола Корнилів та Володимир Шиприкевич, як заступники.

● „**Вечір повакаційних вражень**" влаштовує в п'ятницю, дня 19 серпня ц. р. Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку. У вечорі братимуть участь Сергій Литвиненко, Іван Керницький, Іванна Приймова, Леся Храплива, Роман Купчинський, Микола Понеділок та Василь Косаренко - Косаревич. Вечір відбудеться у приміщеннях Клюбу. Початок о год. 8-ій вечора.

● **Українська Музична Програма**, що існує при відомій радіовій стації WHEN у Сиракюзах, яка цього року почала семий рік своєї діяльности, вирішила поширити свої радіопередачі, включуючи до них крім музичних виступів й українських текстів теж й англомовні тексти про Україну та її народ. Вестиме цей англомовний український відділ українсько-американська громада, яка є членом Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА). До керівництва відділом входять: Юрій Семчишин і Володимир Прибила. Дикторами будуть Орест, Юрій і Мирослав Кравси, Олександер Жизневський, Генрик Дника, Петро Гол й Іван Прибила.

● **Йосифа Томашика**, адвоката і заступника генерального прокуратора Пенсилвенії й активного члена 99-го Відділу У. Н. Союзу у Вілкіс-Барр, Па, обрано місто - предсідником для публічного зв'язку під час бенкету, що відбудеться на пошану монсиньйора Романа Л. Ґізари у Нентікок Стейт Арморі в неділю дня 21-го вересня ц. р. Монс. Р. Ґізара є директором інституту св. Станислава і парохом церкви св. Дитяти в Шетави, Па.

У СВІТІ

● **Найцікавішим експонатом на Міжнародному Ярмарку в Лайпціґу** є його „капіталістично - комуністичний" директор — пише кореспондент „Н. Й. Таймсу". Цей молодий чоловік зодягнений як буржуазний елеґант, визначає ціни, підписує угоди на доставу товарів і частує відвідувачів дорогими винами. Мешкає він у найкращому готелі, куди запрошує на обіди й вечері представників закордонних фірм, але незапрошених годинами змушує очікувати на себе в ждальні готелю.

● **Міська Рада в Генуї, в Італії**, відзначила медалею Христофа Колюмба, з якою зв'язана грошова нагорода в сумі $8,000, коммодоре В. Р. Андерсона, команданта американського підводного човна „Навтилюс", який перший досягнув попід кригою північного бігуна.

● **У Совєтах** будують „електронічний мозок", що перевірятиме, виясноватиме й аналізуватиме науково-технічну літературу — твердить ТАСС. Цей „електронічний мозок" зможе протягом години „переробити" 4 мільйони (?) сторінок технічної літератури, — запевняє совєтський комунікат.

● **У комуністичному Китаї** проголошено бранку „добровільців" від 17 до 40 року життя, які перейдуть військовий вишкіл, щоб бути готовими до „воєнних провокацій американських імперіялістів". Пропаґандивні заклики говорять, що „300 мільйонів озброєних китайців поборюватимуть аґресорів". Кампанія ведеться під гаслом: „кожний чоловік, кожна жінка — вояк".

● **Через Карльсплиц у Мюнхені** переїздить кожного дня пересічно 700,000 авт і мотоциклів. Раніше рух на Карльсплицу контролювало 8 поліціянтів. Тепер один поліціянт обслуговує з централі, що знаходиться за півмилі від тої площі 31 світляний сиґнал. Він користується при цьому телевізором, на якому докладно видно весь автомобільний рух.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВІ ПЕРЕГОВОРИ З КОМУНІСТАМИ

У вівторок ц. м. розпочались у Варшаві переговори між представниками З'єдинених Держав і комуністичного Китаю в справі ситуації у Формозькій протоці. На 31 жовтня ц. р. призначено переговори у Женеві в справі припинення дальших експериментальних ядрових вибухів на основі рекомендацій фахівців Заходу і Сходу, що недавно нараджувались у цій справі, а від 10 листопада ц. р. мають розпочатися в Женеві східньо-західні наради військових фахівців над засобами проти небезпеки несподіваної атаки. Коли згадані обидві женевські конференції належать до сфери суто військової, то американсько-китайські розмови у Варшаві мають у першу чергу політичне значення.

Можливо, що найкращим мотто до всяких міркувань на цю тему був би недавній вислів старенького корейського президента Сингмана Рі: „Всякі переговори з комуністами — це нещастя для вільного світу". Зміст цього твердження ясний: Кожне домовлення з комуністами мусить приносити їм користь. Коли вони не бачать для себе користи з компромісу — вони його не приймають. Компроміс же, що його вільний світ укладає з комуністами, може бути тільки з відступом вільного світу з його позицій і з признанням комуністам мирним шляхом частини тих здобутків, що їх вони хотіли б — в ширшому розмірі — осягнути війною. Іншими словами, кожні переговори з комуністами, ведені задля оминення війни, якою вони, комуністи, погрожують, є успіхом комуністичного шантажу. Починаючи такі переговори, вільний світ заздалегідь готов поступитись комуністам в ім'я миру. Така засада діяла в переговорах у Панмунджомі, що скінчились відступленням — за ціну миру — комуністам Північної Кореї. Ту саму засаду прийняли англійський прем'єр Антоні Іден і французький прем'єр П'єр Мендес-Франс у Женевських переговорах з Чу Ен-ласм при замиренні в Індо-Китаї коштом Північного В'єтнаму. Мир в Европі зберігається коштом поділеної Німеччини й десятків народів, уярмлених московськими большевиками. Чи існують будь-які реальні можливості, щоб осягнути у Варшавських переговорах порозуміння з китайськими комуністами в справі Формози й островів у її протоці — без признання їм концесій?

Нема на це ніяких виглядів. Західня преса, в тому числі й американська, звертає увагу на внутрішнє заперечення в офіційному американському становищі: ЗДА, з одного боку, заявляють, що у Варшаві не порушать суверенних інтересів союзницького вільного Китаю, а з другого — обіцяють діяти „в дусі примирливости", якщо китайські комуністи припинять збройну акцію в Формозькій протоці, і натякають на можливості мирної розв'язки спору. Як це можливо у практиці?!

За часописними здогадами, ЗДА буцімто запропонують *невтралізувати Квімой і інші прибережні острови в протоці* Формози. Іншими словами, Квімой, який в китайській мові має назву „золотої брами", втратив би для китайських патріотів своє нинішнє символічне значення брами, через яку почнеться визволення китайського суходолу з-під комуністичної кормиги. Квімой утратив би своє теперішнє величезне стратегічне значення, як форпост Формози. Коли б китайські комуністи пішли на таку концепцію — в чому треба дуже сумніватись — і згодом зламали угоду, що напевне сталося б, то вони голіруч захопили б здемілітаризовані Квімой і Матсу і таким чином „мирним шляхом", завдяки ще одній наївності Америки, дістали б саме те, на що нині витрачають десятки тисяч гарматних стрілен.

Очевидно, що амбасадор вільного Китаю у Вашингтоні заявив, що вільний Китай ніколи не погодиться ні на яку „невтралізацію" Квімою й інших островів. Але, як згадано, згода комуністів на таку комбінацію дуже сумнівна, хоч би вона й була б для них великою концесією. Вона, все ж могла б наразити комуно-китайський режим на „втрату обличчя" з уваги на повторювання протягом ось уже дев'яти років, що Формозу й острови в її протоці треба „визволити" з-під володіння „кліки Чіянґ Кай-шека". Погодитись на те, щоб ті острови, навіть у невтралізованому стані, перебували під суверенністю націоналістів з Формози, було б такою самою дискредитацією комуністичної політичної доктрини, як дискредитацією амер. політики було б робити натиск на Чіянґ Кай-шека і його оточення, щоб вони фактично, хоч ще неформально, зреклися Квімою.

Тому переговори у Варшаві не викликають ніякої симпатії. Комуно-китайський контрагент, амбасадор Ванґ Пінґ-нан, уже на 73-ох зустрічах з американським амбасадором Алексісом Джонсоном у Женеві в рр. 1955-57 повторював „ні" на вимогу зректися війни, як засобу політики. Якщо він скаже тепер „так", то тільки за таку ціну, якої не можна дати. І тому всі ці переговори — зайві.

ПРАВДА ПРО СССР

Останніми місяцями широкого відгомону набула в світі стаття відомого американського журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" п. н. „Правда про слабість Росії", передрукована в „Рідерс Дайджест" (виходить багатомільйоновим тиражем) та інших журналах світу. В цій статті дано спробу аналізи совєтської сили, базовану на багатому матеріялі, одержаному від американських кореспондентів і обсерваторів, добре ознайомлених із ситуацією в СССР.

Висновки із цієї скрупулятно проведеної аналізи заперечують вірогідність тверджень про совєтську могутність, надзвичайні досягнення й успіхи Совєтів у ділянці науки, техніки й індустрії тощо. Посилилися були ці балачки в Европі і в ЗДА особливо після випущення Совєтами своїх „спутніків".

Починається стаття ствердженням, що совєтський уряд — це уряд страху. Він боїться не тільки можливости виявлення своїх технологічних секретів, але й усієї маси науковців та робітників, що працюють над новими винаходами особливо в ділянці штучних сателітів Землі і далекосяжних ракет. Для нагляду над ними вдержує совєтський уряд численну таємну поліцію. Ці науковці й робітники мають дуже обмежену свободу рухів і ніякої можливости змінити працю або зрезигнувати з неї. Вони не мають права страйкувати, виїздити без дозволу з місця свого перебування, контактуватися з людьми поза місцем своєї праці і т. д.

Більшість цих обмежень стосується також всього совєтського населення, кожна одиниця якого записана в поліційних картотеках і не має можливости виїхати кудинебудь без пашпорту і дозволу. Зокрема, звичайні совєтські громадяни можуть лише мріяти про те, щоб виїхати закордон. Вони не мають свободи подорожування також і в межах самого Совєтського Союзу. Подиктовані ці обмеження страхом уряду, щоб, бува, часом совєтські громадяни не почали проводити порівняння між життям у Совєтському Союзі і в інших країнах. Крім того, совєтські самодержці добре собі усвідомлюють, що коли б вони дозволили вільно виїздити своїм громадянам закордон, то почалася б ще більша втеча із Совєтського Союзу, як той безупинний потік утікачів, що переходять кожного року на Захід із Східньої Німеччини (звідки втекло вже понад три мільйони осіб), Мадярщини, Югославії та ін.

Комуністичні пропаґандисти люблять хвалитися величезним людським резервуаром Совєтського Союзу, сателітних країн і Китаю, що творить згідно з статистикою третину всього населення земної кулі. Але ж саме ці величезні людські ресурси є одним з найбільш слабих місць комуністичного бльоку. Червоний Китай із своїм 600-мільйоновим постійно голодуючим населенням є страшною загрозою для самого ж Совєтського Союзу ,особливо для безмежних слабозаселених і неуправлених просторів у північній Азії. Так само не мають ніякої реальної користи для Совєтського Союзу яких 100,000,000 людей із сателітних держав насильно втримуваних в комуністичному бльоці. Навпаки, вони є для нього повсякчасною загрозою. Не мають, нарешті, великого значення й самі двісті мільйонів совєтського населення, з яких тільки 110 є росіянами, а решта належить до 50 інших націй, в тому числі таких, як українці, які вичікували німців, як визвольників, поки німці не завели жорстоко їх надій, чи грузини, які повставали збройно проти Совєтів і колись і востаннє 1955 року. Тому картина „великого, єдиного Совєтського Союзу", що її розмальовує Хрущов „щасливим" громадянам СССР, не має ніякого обґрунтування у фактах.

Сповидну силу Совєтського Союзу в ділянці розвитку й продукції нових родів зброї треба пояснювати тим, що при існуючій системі большевики мають можливість концентрувати свої зусилля і засоби на мілітарні справи і добиватися чималих успіхів, таких, як їх мала, наприклад, гітлерівська Німеччина перед другою світовою війною і під час тієї війни, розбудовуючи з допомогою куди менших ресурсів летунську і панцерну збройну силу, що допомогла їй здобути майже всю Европу, включно із великою частиною Совєтського Союзу.

В дальшому подані дуже цікаві порівняння і цифри про робітну силу в Совєтському Союзі і в ЗДА. Так, наприклад, у Совєтському Союзі є 110 мільйонів працюючих, майже на половину більше, як у ЗДА, де затруднених є 69 мільйонів. Але в той самий час 52 із цих 110 мільйонів працює в СССР у сільському господарстві, що охоплює 480 мільйонів акрів землі. Не зважаючи на таку велику кількість людей зайнятих у сільському господарстві, Совєтський Союз не має можливости забезпечити населенню вищого життьового стандарту. У ЗДА в той самий час у сільському господарстві працює тільки шість мільйонів осіб, які управляють 260 мільйонів акрів землі і продукують стільки збіжжя, м'яса і молока, що їх не має змоги сконсумувати населення З'єдинених Держав. Це дає З'єдиненим Державам можливість затруднювати в індустрії на п'ять мільйонів осіб більше, як їх затруднює Совєтський Союз. Тут треба додати, що відсталість у совєтській продукції товарів щоденного вжитку спричинює страшну дорожнечу на ці товари. Так, наприклад, блюза, що її можна купити у ЗДА за 1.90 дол., в СССР коштує 30 долярів, фунт лосося, що коштує у ЗДА приблизно 75 центів, продають в СССР за п'ять долярів.

Дуже показними для совєтської відсталости є цифри про транспорт і комунікацію. Совєтська територія втроє більша від території ЗДА, але в ЗДА є 220,000 миль залізничих колій, а в СССР всього 75,000. У ЗДА є 2.3 мільйона миль битих (автових) шляхів, а в СССР таких доріг є всього 131,000 миль. Американськими шляхами їздить 56 мільйонів особових і 10.9 мільйона вантажних авт, а в Совєтах всього 700,000 особових (в тому числі половина урядових) і лише 2.8 мільйона вантажних авт. Якщо ж іде про телефони, то в СССР їх нараховують від 1 до 2 мільйонів, а в ЗДА їх є 63 мільйони.

Відстає Совєтський Союз від ЗДА і в ділянці продукції сталі та електричної енергії і видобування нафти. Сталева продукція СССР досягає тільки половини американської, нафтова — однієї третьої і стільки виносить продукція електричної енергії. Майже вся випродукована сталь іде на військові цілі, а в ЗДА велику більшість цієї продукції зуживається на будову шляхів і виробництво товарів щоденного вжитку.

Не зважаючи на вдвоє більшу сіль.-господарську площу, Совєти мають всього лише один мільйон тракторів в порівнянні з 4.6 мільйона тракторів у ЗДА. Більшість землі управляється в Совєтах головно руками жінок. Лише незначна частина совєтських сільських господарств користується електрикою і текучою водою. Живучи в недостатку і до того без власної землі, совєтські селяни, проріджені під час чисток, ворожо наставлені до совєтського режиму.

Бідолашно представляється в СССР мешканева справа. Пересічний мешканець Совєтського Союзу користується всього 52 кв. стопами мешкальної площі, в той час як пересічний американець має до диспозиції 344 квадратних стопи. Щоб купити одяг, совєтський робітник мусить працювати 300 годин, або сім тижнів. На закуп сорочки працює він 18 годин і на закуп пари черевиків 80 годин.

Відстає СССР від ЗДА також в ділянці загальної продукції, яку в ЗДА оцінюють на 433 більйони долярів річно, а в СССР всього тільки на 100 більйонів долярів. Для порівняння кілька цифр: продукція сталі в ЗДА — 113 мільйонів тонн річно, в СССР — 41 мільйон тонн, нафти у ЗДА — 389 мільйонів тонн, в СССР 108 мільйонів тонн, електроенергії у ЗДА — 716 більйонів кіловатт-годин, в СССР 209 більйонів кіловатт-годин.

Отже, Совєтський Союз далекий до тієї могутности і сили, що їх представляють совєтські пропаґандисти. Це — слабосилий велетень, що живе в страху і концентрує всі сили на підготові до війни.

Остап Тарнавський

ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДОПОМОГА

24-го травня 1940 року, коли відбував у Вашингтоні свої свої наради Перший Конґрес Американських Українців, проблема допомоги українському народові на рідних землях була ще дуже неясна й загальна. Правда, цей Конґрес започаткував політичну акцію в користь державної незалежности України, а головно акцію популяризації української проблеми в західньому світі, але все ж дійсної допомоги через воєнні обставини не міг повести. Однак, вже на Другому Конґресі Американських Українців 22 січня 1944 року у Филаделфії проблема цієї допомоги стояла в осередку нарад. Американські українці знали вже про обставини в Европі і мали точніші уявлення про потреби й можливості допомогової акції. Американсько-совєтський військовий союз дозволив багатьом американським представникам побувати в СССР, де вони безпосередньо бачили і нужду населення, потерпілого від воєнних дій. Та все ж таки, хоч на тому Другому Конґресі всі вже розуміли потребу матеріяльної помочі, говорено про неї лише в загальних зарисах. Все ж таки висунено тоді конкретне питання допомоги втікачам.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, який був покликаний до життя Другим Конґресом Американських Українців і став діяти від 20 червня 1944 року, пробував розпочати допомогову акцію українцям на рідних землях. Але акція безпосередньої допомоги українцям в Україні не мала виглядів із двох причин. Перша і головна причина — це неможливість вести таку самостійну акцію в умовах тотального совєтського режиму. Не менше важливою була й друга причина, що акція допомоги не може бути до неохопности узагальненою, але мусить мати означені рами і цілеспрямований напрям. Важко подумати, щоб мала американська громада українців могла дати справедливу й систематичну поміч українцям на рідних землях після другої світової війни, навіть, якщо для цього були б об'єктивні обставини. Згідно з засадами Суспільної Служби, сталося так, що цю допомогу американських українців спрямовано в користь найбільше потребуючих і заслуговуючих її українських патріотів, які опинились на вигнанні, в чужому неприхильному оточенні. Зразу акція допомоги ЗУАДКомітету дістала точні рами, і це давало підстави для її успішности.

Знаємо вже про ту велику допомогову діяльність, що її провів ЗУАДК у відношенні до українських втікачів за п'ятнадцять років свого існування. Ця діяльність нашої самостійної української допомогової установи мала на цілі головну ідею: допомогти людині знайти ґрунт під ногами, стати на власні ноги. Ця допомога ішла в трьох головних напрямах: в першу чергу це була матеріяльна допомога, якої негайно потребували українські виселенці; далі — була допомога у правному захисті, у правній обороні, якої теж дуже потребували окупантом вигнані з рідного дому українські люди в чужих країнах; і нарешті — допомога включитися в господарську систему нової країни, допомога почати нове, нормальне життя головно у заокеанських країнах, чи у менших розмірах у висліді інтеґрації.

В цій ділянці ЗУАДКомітет має високий балянс. Він не лише подав помічну руку українському еміґрантові, допоміг його нагодувати та одягнути, але й дав йому правний захист, здобуваючи для нього права політичного еміґранта, а далі допоміг йому виїхати до нової країни і почати нове життя, часто краще ,ніж він його мав на рідних землях. Самі цифри розповідають, що ЗУАДК переселив лише до ЗДА понад 50 тисяч українців, які вже тепер є американськими громадянами, чи кандидатами на громадян, але всі вони користуються благами життя нарівні з усіма американцями. ЗУАДК допоміг переселитись тисячам українців до інших країн поселення, де вони також дістали захист і змогу життя. Окрему допомогу подав ЗУАДК тим категоріям наших еміґрантів, які саме цієї форми допомоги потребували. ЗУАДК виєднав права еміґранта для бувших вояків Української Дивізії, що їм ці права були заперечені, забезпечив допомогу, призначену спеціяльним категоріям утікачів з-поза залізної заслони, бувшим воякам УПА, виєднав державну допомогу для тих еміґрантів, які відповідали вимогам для цієї допомоги, і ще й тепер цю допомогу виплачує .

В цій п'ятнадцятирічній діяльності ЗУАДКомітету на першому пляні була доцільність допомоги. Тому то протягом років головну працю виповнювала акція переселення, яка була найкращим засобом допомоги найбільшій кількості еміґрантів.

(Закінчення на стор. 8-ій)

Інж. Микола Яримович

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КАЛЕДЖУ ТА ЙОГО ФАХОВИХ КУРСІВ

Український Технічний Інститут в Ню Йорку, наша перша академічна школа в ЗДА, на правах американського каледжу, помалу починає розбуджувати заінтересування серед нашого громадянства. Хто вже знає, що деякі американські каледжі мають мало студентів, навіть у порівнянні до европейських високих технічних шкіл, той може погодитися з існуванням українського каледжу поруч велетнів як Колумбійський чи Нюйоркський університети. Славні каледжі не завжди мусять бути великі. Знання професорів та особливо їх умілість навчати студентів дає славу каледжові, бо з нього виходять фахівці, що знають і люблять те, чого добре навчилися. Найважливішою умовою чогось навчитися є добре зрозуміти лекцію. В першу чергу відноситься це до технічних нук, тому, що „зґубившись" через непорозуміння викладу, трудно розуміти наступні лекції, що знову знеохочує студента до даного предмету. В своїм каледжі студент має більше відваги просити вияснення незрозумілого в його рідній мові, тоді як в чужій мові йому не раз ніяково перед американськими студентами питати вияснення, з огляду на його акцент та ще не повне опанування англійської мови.

Закінчення технічного каледжу не дає ще абсольвентові спеціяльних привілеїв для отримання поплатної праці. Дуже важливою кваліфікацією є ще практика, яку в Америці часто починають набувати рівночасно зі студіями на вечірніх курсах. Невелику вагу прив'язують фірми-працедавці до того, яку славу має каледж, що його закінчив кандидат на посаду практичного інженера, бо невдовзі по прийнятті на працю виявиться, що запамятав той працівник з викладів і чи добре ті виклади зрозумів. Зате славні каледжі мають велику вартість для тих, що хочуть присвятити себе науці після закінчення каледжу.

Інколи буває, що через практику та самонавчання виробляються знамениті фахівці в технічних ділянках, які займають високі становища і без студій в каледжах.

З того виходить, що диплом не може заступити знання, якого знову ж таки не можна здобути без доброго розуміння лекцій, до чого особливо молоді студенти не раз не хочуть признатися навіть перед собою, що шкодить їм пізніше у їх кар'єрі. Вивчення лекцій напам'ять перед іспитом, то ще не є повне зрозуміння тих лекцій.

За зразками каледжів Український Технічний Інститут переводить різні практичні курси, що хоч не є безпосередньо зв'язані з високошкільним навчанням, а проте в короткому часі дають такі курси — автомеханічні, обрібки металів тощо — підготову до фахової праці нашим людям кожного віку, що з різних причин не мають змоги студіювати в каледжі. І тут знову зрозуміння викладу має основне значення. Трудно вимагати від кожного студента, що не мав змоги скінчити американську середню школу (гайскул), щоб він знав англійські назви, уживані в таких ділянках ,як математика, фізика чи хемія. При тім треба завважити ,що знання англійської мови щоденного вжитку не вистачає ще для зрозуміння англійських викладів ,де вживається наукової термінології. Виклади англійською мовою та пояснення українською провадять найкраще до цілі, тобто до зрозуміння і вивчення даного предмету.

Реасумуючи повищі обставини, доходимо до висновку, що малозаможним та новоприбулим до ЗДА українцям найскорше можна навчитися практичного технічного фаху в українськім каледжі, Українськім Технічнім Інституті, який не є люксусом, не є висновком фальшивого старокрайового патріотизму, а конечністю для тих, що в тяжких умовинах хочуть скоро здобути фахову освіту та працю.

МЕНІ І ДОСІ...

Мені і досі часто сниться
Пологі Стиру береги,
Зелені килими - луги,
Пахучі кетяги акацій.

Бурхлива річка Омелянка
У повноводдя навесні,
Вечірні, зоряні вогні,
І перші спалахи світанку,

Похилі верби над водою,
Старий сусідський парк, і сад,
Густий і дикий виноград,
Квітник пропахлий резедою.

Паркан знайомий
край дороги,
Кущі жасмину та бузку,
І дім у квітах, як в вінку,
Та красень місяць круторогий,

У сяйві срібнім зустріч мила, —
Ці очі й досі ще горять ...

Це сниться молодість моя,
Що вже назавжди відлетіла ...

ЯКІВ ГУДЕМЧУК

Д-р Дмитро Бучинський

ЗІ ЗГАДОК НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

(5)

Естрелліта тільки відвідувала хворого батька, бо мачуха не дозволила, щоб вона жила в їх домі. В Києві був домок бабуні Теофілі, де Естрелліта жила з Марусею, сиріткою з Борок Великих, куховаркою Францішкою та ще деякими українськими дівчатами, що служили у графа Дунін-Борковського.

О. Евґеніо допомагав у французькій парохії. Свій побут в Києві обраховували вони до місяця вересня. Тим часом, вибухнула війна і де Кастри не мали змоги вернутися до Італії.

З того часу маємо кілька дуже цікавих згадок письменниці.

„Серед акторів, моїх професійних товаришів, мала я багато знайомих, — розказує Наталена Королева. — Якось відвідала я родину Олександра Крамського, тоді головного режисера київського театру Соловцева.

Олександер Михайлович привітав мене радісно:

— Мусиш нас визволити, Кармен! Маємо все випродане до останнього місця та ще й на п'ять спектаклів „Ероса й Псіхе" Жулавського. А Юренева захворіла — хоч вішайся! У тебе геніяльна пам'ять. Грай Псіхе! Ані не зазначимо на афішах, що граєш за Юреневу.

Мене опанував жах від тієї пропозиції. Де ж таки! Я граю лише у французькій мові. Слов'янськими мовами вміла говорити з міцно чужою вимовою.

— Та це вже не такий клопіт! — стояв на своєму Крамський. — Я тебе „натаскаю"! Говоритимеш, як артистка Московського Художнього Театру. Але за твою гру я спокійний. Гратимеш ліпше за Юреневу.

Довелося грати. Дійсно, Олександер Михайлович „натаскав" мене знаменито. Вимові не було закиду. Спектаклі пройшли блискучо. І нині, коли доля зробила з мене „вчительку чужих мов", коли мушу вчити московської мови і хочу добре вимовляти, згадую, як учив мене вимовляти Крамський і по його навчанню „граю вчительку московської мови". Успіх маю, як і тоді, у ролі „Псіхе", хоч без апльодисментів".

У товаришки з Паризького університету, Доброгаєвої, Естрелліта запізналася з молодим професором співу Олександром Кошицем. Дуже можливо, що цей факт сплутаний в інж. Л. Биковського з тим, що він поставив твердження, що Кармен де Кастро студіювала спів в Музичному Інституті в Києві ім. М. Лисенка. Кошиць французької мови не знав, але чув, що подруги називали себе по йменнях.

— Кармен! Ах, Кармен! — повторював Кошиць, попиваючи чай.

Кошиць єдиний з цілого товариства говорив по-українськи. „Решта — пригадує письменниця, — говорили „щиро по-московському", з характеристичною українською вимовою. Коли Кармен заговорила по-українському, Кошиць мало склянки з чаєм не перекинув. Ще більше здивувався він, довідавшись, що Кармен дійсно оперова співачка, довго не хотів вірити, „крутив головою і знизував плечима".

— Тож, виходить, що ця Кармен — не Кармен, а якась дивна енциклопедія у жіночій сукні!

І не заспокоївся аж поки Естрелліта не заспівала йому одну з найтяжчих арій з „Кармен".

Та чи не найкраще почувала себе Естрелліта тоді в Києві серед дівчат, що жили й приходили у відвідини до бабуні Теофілі. Вона писала їм листи, водила до лікарів, купувала кожушки, читала їм книжки.

„Їй одиаково, на яких мовах вони написані, бо мов багато знала. Маруся сідає коло неї і підказує українські слова, яких Естрелліта не може швидко знайти. Це одночасно для Естрелліти лекція української мови. Часом не обходиться без сміху.

Рум'яна, весела Івга виймає з-за пазухи 3 карбованці:

— Ось, панночко, гроші. Будь ласка, купіть мені цю книжку, що ви нам читали, — вказуючи на „Хатину дядька Тома" Бічер Стов.

Маруся ходить павою. Це вона напроваджує сюди всіх цих дівчат. Хай і вони радіють, що приїхала її „Катерина". Вона чує, як батько кличе її Кармен, вже не боючись екзотичного імени.

— Кармен! Тож по-чужому, — міркує Маруся. — Понашому- буде Катерина. Старий пан називає так доньку, що вона, мов циганка — блукає світами, дому не тримається. А звісно, що кожну циганку — Катериною звуть!

Червень кінчається!

На базарних площах — гори огірків, кавунів і дині вже об'явились. Жовті, рябі, якби дрібною сіркою обсипані. Біля возів чекають на покупців філософічні „дядьки", часами подібні до Сократа.

Дзвінкоголосі перекупки з кошами грушок, яблук — переконують прохожих:

— Купіть грушок! Як масло! Їй-Богу! — закликає сама рум'яна, як яблуко, Ліза, на розі Прорізної вулиці, коло аптеки Брандта.

— Абрикоси! Абрикоси! Як мед, солодкі, як квітки, пахучі! — вихваляє стиглі, гарні морелі ставна Ольга з Борщагівки. Ця завжди стоїть коло дому Штайнґеля, того з вежею, на Підвальній вулиці.

— Барішня-розочка! — розсипає компліменти, не гірше за севільського продавця води, огрядна, чорноока Мустафиха. Вона має за чоловіка турка Мустафу, якого іноді привселюдно б'є порожнім кошиком, називаючи невірним бусурменом. — Ось виноград — щойно з Криму прийшов!

Естрелліта знає їх усіх, у цій частині міста, бо, купуючи — завжди затримується, розмовляє з ними, прислухаючись до чистонародного, непідробленого, барвистого говору.

І вони знають Естрелліту. Розповідають їй про свої справи. Ольга про те, як доводиться раненько вставати і, з повними кошами на коромислі, бігти — аж плечі гудуть, а в голові ,мов свердликом, крутить! Мустафиха на свого турка-нехристя нарікає, що не хоче їсти борщу зі свининою.

— А борщ, як вино! Такий смачний, а він ідол — не їсть!

Кожна про свій клопіт розповідає. Люблять панночку-чужинку, „що так ловко по-нашому знає!"

Затримується Естрелліта і на базарі, біля возів з глечиками та іншим посудом, виробленим у Василькові, містечку, до якого — колись за давніх-давніх часів, заслано непокірливу Володимирову жінку — Рогніду.

Стародавнє містечко!..

І Естрелліта перебирає глечики, горщики, шукаючи архаїчних орнаментів. Часом знаходить такі, що могли б прикрасити посуд з Періклевих часів, на Атенській „аґора" (майдан в Атенах). Ось вухо глиняного дзбана, яке могло б бути на старогрецькій амфорі. Ось лінія, яка не може виректися своєї співсестри — грецької меандри, дармащо називається цілком не поетично — „свиняча доріжка". Дівчина набирає повні очі і пам'ять барвистих картин і здається їй, що, коли б перенести цих дзвінкоголосих „деспойн" (пань) та сивобородих, непоголених філософів на Атенську „аґору", то навіть дельфійська пітаніса (ворожка) не вгадає й не розпізнає їх від своїх Праксаґор та Ксантип, а „дядьків" — від родичів сина Софроніскова — Сократа!

ПРОТОКОЛ
XXIV. ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,
що відбулася в Клівленді, Огайо, в готелі Статлер — в тижні від 26-го до 31-го травня 1958 р.

(7)

ШОСТА СЕСІЯ

(Продовження)

На цьому місці приступлено до 7-ої точки порядку нарад Конвенції, покликанням голови Статутової Комісії, п. Богдана Зорича з 432-го Відділу, до звіту з праці цієї Комісії. П. Богдан Зорич підкреслив у своєму вступному слові велику вагу змін Статуту УНСоюзу, бо постанови зобов'язують як Головний Екзекутивний Комітет, так і Відділи та відділових урядовців і членів УНСоюзу взагалі аж до часу зміни існуючих постанов Конвенцією. Тому просить делеґатів підходити до змін Статуту з великою увагою, маючи на увазі добро Союзу. Він передав слово секретареві Статутової Комісії, п. Володимиру Гавриляковi з 316-го Відділу, який прочитав звіт Статутової Комісії, яка працювала в Клівленді вже від 22-го травня 1958.

Звіт Статутової Комісії 24-ої Конвенції Унсоюзу

Статутова Комісія 24-ої Звичайної Конвенції Українського Народного Союзу була найменована, згідно з постановою статуту УНСоюзу, Головним Екзекутивним Комітетом і своєчасно проголошена. В її склад входять:

Богдан Зорич, Відділ 432, Онтеріо, Канада,
Теодосій Носієвич, Відділ 423, Іллиной,
Володимир Гавриляк, Відділ 316, Ню Йорк,
Іван Малко, Відділ 320, Меріленд.

Комісія відбула свої наради в Клівленді, Огайо, в готелі Статлер в днях 22, 23, 24 і 25-го травня, в приявності та з участю головного предсідника Дмитра Галичина.

Почавши свої наради 22-го травня 1958 о год. 9-ій рано, Статутова Комісія уконституювалась так:

Богдан Зорич — голова,
Володимир Гавриляк — секретар,
Теодосій Носієвич — член Комісії,
Іван Малко — член Комісії.

Статутова Комісія основно перевірила, простудіювала і передискутувала всі проєкти до зміни статуту УНСоюзу, внесені Комітетами Відділів УНСоюзу таких округ: Нюарк, Шикаґо, Мишиґен, Коннектикат і Питсбурґ та Відділами: 27, 36, 42, 106, 112, 155, 158, 170, 276, 300, 306, 320, 325, 330, 361, 363, 367, 369, 396, 430, 432, 445, 457, 497.

У висліді Статутова Комісія однодушно пропонує Світлій Конвенції до схвалення зміни, поправки і доповнення Статуту.

З черги, п. Богдан Зорич ствердив, що у пропозиціях Статутової Комісії можна знайти деякі нові параграфи, яких дотепер не було в статуті, а знову є інші тільки стилістичної натури. Ті точки, що вносять суттєві зміни, були подиктовані новими обставинами і новими вимоґами часу й методів праці УНСоюзу ,над якими, очевидно, вив'яжеться дискусія, яка вияснить їхню доцільність або недоцільність. Зокрема Статутова Комісія пропонує уведення деяких нових родів грамот, над чим треба поважно застановитися. Для вияснення деяких технічних справ у кращому слідкуванні за ходом читання пропонованих змін забрав слово п. Дмитро Галичин, який працював із Статутовою Комісією і обізнаний до подробиць із пропонованими змінами статуту. Він висловив думку, що пропоновані зміни є необхідними для дальшої успішної праці УНСоюзу й були вони прийняті Статутовою Комісією після дуже докладного обговорення. Тому апелює до делеґатів прийняти їх без основних змін.

П. Богдан Зорич прочитав пропоновані зміни статуту, починаючи від сторони 12-ої, параграфу 5-го до стор. 18-ої, параграфу 14-го включно. Ті самі пропоновані зміни прочитав п. Іван Малько, член Статутової Комісії, у тексті англійською мовою. Після того, як ніхто не забрав голосу в дискусії над прочитаними пропозиціями змін статуту, пп. Богдан Зорич та Іван Малько прочитали по-українськи та по-англійськи запропоновані Статутовою Комісією зміни в статуті, починаючи від стор. 18, параграф 16 до стор 23, параграфу 25-го включно.

Проєкт зміни статуту

Стор. 12, Пар. 5:

У другому рядку знизу сторінки, після „Українського Народного Союзу" вставити „Інк."

Стор. 14, продовження Пар. 8:

Рядок 6 — „1,500" справити на „1,000"
Рядок 8 — „1,501" справити на „1,001"

Стор. 15, Пар. 10:

Рядок 9 — викреслити „вміє читати і писати",

Рядок 10 — після „підвладного відділу" додати наступне: „і який виявив активну участь в організаційній та розвитковій праці УНС".

Рядок 16 — від слів „або що вніс" аж до кінця речення справити, щоб звучав: „або який колинебудь неоправдано або злосливо вніс або причинився до внесення будь-якої судової скарги, акції або процесу проти Українського Народного Союзу у власному імені або в імені будь-якого іншого члена, не може бути обраний".

Стор. 15, Пар. 11:

Останнє речення параграфу має бути змінене так: „Він повинен мати право на один голос в усіх справах, включно з номінацією і вибором членів Головного Уряду".

Стор. 16, Пар. 12:

Після останнього слова першого відступу, а саме „конвенції", додати наступне: „хібащо буде виправданий, на письмі, Головним Екзекутивним Комітетом з відповідної і достатньої причини".

Стор. 18, Пар. 14:

Наприкінці параграфу, після слова „Союз", додати: „залежно від наявних для конвенційних цілей фондів".

Стор. 18, Пар. 16:

У підрозділі (б) „чотирьох (4) делеґатів" справити на „п'ятьох (5) делеґатів".

Стор. 23, продовження Пар. 25, підрозділ 4:

Рядок 8 — після „Контрольної комісії" додати: „одним з яких має бути канадійський член".

Рядок 9 — справити так: „12 радних, між якими один (1) має бути канадійський член і щонайменше дві жінки".

Pg. 12, Sec. 5:

Second line from bottom of page, insert "Inc.," after "Ukrainian National Association,"

Pg. 14, Continuation of Sec. 8:

Line 7 — "1500" to be amended to read "1000".
Line 9 — "1501" to be amended to read "1001".

Pg. 15. Sec. 10:

Line 10 — strike out "can read and write,"

Line 12 — after Subordinate Assembly add the following: "and who shall have manifested active participation in organizational and promotional work for the UNA."

Line 17 — after the words "or who at any time", insert "unjustifiably or maliciously" and then continue with the words "instituted", etc.

Pg. 16, continuation of Sec. 11:

The last sentence of the section should be changed as follows: "He shall be entitled to one vote in all matters, including the nomination and election of officers for the Supreme Assembly."

Pg. 16 — Sec. 12:

After the last word of the first paragraph, namely "Convention", add the following: "unless excused by the Supreme Executive Committee, in writing, for proper and sufficient cause."

Pg. 18 — Sec. 14:

In 4th line of this Sec., after the word "Convention", insert "subject to the available funds for Convention purposes, shall be paid by the Association."

Pg. 18 — Sec. 16:

In subdivision (b) "four (4) delegates" be amended to "five (5) delegates."

Pg. 23, continuation of Sec. 25: Subdivision 4:

Line 10 — After "Auditing Committee", add "one of whom shall be a Canadian member."

Line 11 — Amend as follows: "12 members of the Board of Advisors, of whom one (1) shall be a Canadian member and at least two (2) shall be female members".

Після цього до слова в дискусії зголосилися такі делеґати: Степан Бардачевський з 241-го Відділу, Пилип Гарасимів із 8-го Відділу, Іван Івасютин із 106-го Відділу, Інж. Атанас Мілянич із 472-го Відділу, Мирослав Кальба з 356-го Відділу, Володимир Борискевич із 94-го Відділу, Микола Шпитко з 489-го Відділу, Микола Муляр із 156-го Відділу та Омелян Барилка з 286-го Відділу.

Делеґат 241-го Відділу, п. Степан Бардачевський, завважує, що згідно з пропонованою зміною в параграфі 25-му, підрозділі 4-му, щонайменше один головний радний має бути обраний із терену Канади, а заразом просить вияснення, що сталося б, коли б він одержав менше голосів від інших 12-ох кандидатів на головних радних? На це питання відповідає п. Дмитро Галичин в той спосіб, що незалежно від кількости одержаних голосів бодай один головний радний має бути вибраний з-поміж делеґатів із канадійського терену. Згідно із пропонованою зміною статуту вибиратиметься 12 головних радних; дванадцятий з черги кандидат на головного радного одержує, наприклад, 170 голосів, а кандидат з Канади є щойно тринадцятий з черги у кількості одержаних голосів, бо одержав, наприклад, всього 165 голосів. У такому випадку Виборча Комісія мусить пролишити того кандидата з терену ЗДА, який одержав 170 голосів, а проголосити кандидата з терену Канади, хоч він і одержав менше голосів, вибраним, якщо поміж тими кандидатами, які були вже признані Виборчою Комісією вибраними, одержавши більші кількості голосів, не було ще ні одного кандидата з терену Канади. Подібна ситуація з вибором одного члена Головної Контрольної Комісії з терену Канади.

Делеґат 8-го Відділу, п. Пилип Гарасимів, поставив внесок, щоб досі запропоновані зміни статуту Статутовою Комісією прийняти без змін. Внесок, на цьому місці, не був підтриманий.

П. Богдан Зорич вияснює, що делеґати з Канади не домагаються забагато. Вони стоять на становищі, що повинні мати забезпечену участь у Головному Уряді бодай одним членом Контрольної Комісії та одним головним радним. Вони обґрунтовують це своє справедливе домагання тим, що на терені Канади вже є поважне число членів УНСоюзу, а в скорому майбутньому, є надія, число членів у Канаді зросте на додаткових 4,000-5,000. Ці головні урядовці будуть скріплені морально і працюватимуть для УНСоюзу з більшою відданістю.

Головний предсідник п. Дмитро Галичин завважує, що терен Канади не можна порівнювати ані з окремими містами, ані з окремими стейтами, бо Канада є цілком інша країна. В тій країні існують ще великі можливості у придбанні нових членів до УНСоюзу, тому Конвенція повинна признати Канаді бодай одного члена Головної Контрольної Комісії та бодай одного головного радного, як це пропонує Статутова Комісія.

Делеґат 106-го Відділу, п. Іван Івасютин, завважує, що тоді, коли було покладено в основу вибір 5-ох членів Головної Контрольної Комісії та 11-ох головних радних, УНСоюз нараховував усього яких 10 до 15 тисяч членів. Він запитує, чи не можна було б тепер, коли число членів зросло майже до 75,000, збільшити число головних радних до 20, а членів Контрольної Комісії до 7-ми? Головний предсідник п. Дмитро Галичин відповідає, що це не значить, що коли число членів зросло, то і число головних радних і членів Контрольної Комісії доцільно підносити. УНСоюзові треба мати більше організаторів.

Делеґат 472-го Відділу, інж. Атанас Мілянич у своєму слові сказав, що коли ми тепер змінюємо статут, то треба використати цю нагоду на те, щоб допомогти майбутньому урядові працювати. Делеґат уважає, що уряд УНСоюзу все ще вибирається так, як його вибирано 60 років тому. На сьогодні це вже не вистарчає. Краще вибрати 17-членну Раду Директорів із-поміж делеґатів ,а ці члени Ради Директорів уже виберуть з-поміж себе до Головного Екзекутивного Комітету людей із відповідними кваліфікаціями, потрібними рядити двадцятьмільйоновою інституцією. Головний Предсідник відповів на це, що УНСоюз це братська організація і вона має вибирати головний уряд у той спосіб, у який вибирає. Цього вимагають існуючі закони, які не дозволили б нам змінити статут по пропонованій лінії. Автім, статут УНСоюзу не є такий старий, як сам УНСоюз, бо його змінювано майже на кожній Конвенції, щоб пристосувати його до нових обставин. Спеціяльні закони наказують, як головні урядовці братських організацій мають бути вибирані.

Делеґат 356-го Відділу, п. Мирослав Кальба, погодився з тим, що всі пропоновані зміни статуту є на користь УНСоюзу. Зокрема, корисною є інновація відносно Канади. В той же час жалівся він, що українці на захід від Мізурі „забуті не тільки Богом і людьми, але і Батьком-Союзом". Він піддає думку, щоб теперішня Конвенція прийняла постанову, згідно з якою бодай один головний радний був би вибраний із стейтів на захід від Мізурі.

Делеґат 489-го Відділу, п. Микола Шпитко, висловився за тим, що пропоновані зміни в статуті, зокрема, відносно Канади, є слушні. Знову ж, делеґат 386-го Відділу, п. Михайло Ключка, запропонував зміну статуту в тому сенсі, щоб Конвенція вибирала кожночасно, разом із головним секретарем, його заступника, який міг би леґально обняти той пост у випадку його опорожнення, як оце недавно сталося із смертю сл. п. Григорія Германа. В дальшому пп. Володимир Ьорискевич й Омелян Барилка зрезиґнували з голосу в дискусії, а натомість делеґат 430-го Відділу, п. Осип Бакай, бажав вияснення, чи члени Головної Контрольної Комісії мають право рішального голосу в часі річних засідань, на що одержав від п. Дмитра Галичина позитивну відповідь.

Після цієї дискусії, делеґат 156-го Відділу, п. Микола Муляр, висловив думку, що делеґати вже достатньо продискутували прочитані пропозиції змін статуту, тому ставить внесок, щоб запропоновані Статутовою Комісією поправки до статуту, починаючи від стор. 12, параграфу 5-го до стор 23, параграф 25 включно, прийняти із стилістичною зміною, що її в міжчасі прийняла Статутова Комісія, а саме на стор. 23, параграф 25, підрозділ 4, рядок 9-ий має звучати так: „... 12 радних, між якими має бути щонайменше дві жінки і один (1) канадійський член". Інші пропозиції Статутової Комісії прийняти так, як вони були читані. Цей внесок піддержали делеґати таких Відділів: чч. 361, 282, 112, 96, 75, 390, 97, 156, 177, 76, 334, 23, 9, 36, 61, 477, 476 293 та 325. Внесок піддано під голосування і прийнято його одноголосно.

Перед закінченням цієї сесії нарад 24-ої Конвенції, Предсідник Конвенції представив делеґатам суддю Івана Ґонаса, який є не тільки членом УНСоюзу, але й делеґатом від 176-го Відділу на цій Конвенції. Суддя Іван Ґонас виголосив промову до Конвенції лемківською говіркою, підреслюючи свою ґордість із свого українського походження. Підкреслив він факт, що лемки, прибувши до Америки, не задовольнилися організацією і будовою церков і шкіл, вони зорганізували і свій братський Союз, який тепер стоїть гордо у вигляді УНСоюзу. Суддя Ґонас поінформував, що він є кандидатом на сенатора із стейту Індіяна і коли б він був вибраний, то він був би першим сенатором З'єдинених Держав Америки українського роду. Очевидно, він дуже бажав би бути першим сенатором українського роду, але вірить, що не буде останнім, висловлюючи віру в те, що в майбутньому і Президентом ЗДА може бути людина нашого роду.

Голова Конвенційного Комітету, п. Дмитро Шмаґала, поінформував делеґатів про передбачену програму на сьогодні по полудні, а саме: відвідини в Українському Культурному Городі міста Клівленду, куди автобуси від'їдуть точно в год. 1:45 по пол., а далі про бенкет, що почнеться точно в год. 6-ій ввечорі та його програму, як також забаву, що її влаштовує клівлендська молодь безпосередньо по бенкеті.

На цьому предсідник Конвенції, п. Йосиф Лисогір, о год. 12:15 по пол. проголосив відрочення нарад до 9-ої год. рано чергового дня, тобто четверга, 29-го травня 1958.

СЬОМА СЕСІЯ

Четвер, 29 травня 1958, вранці

Сьому сесію нарад 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, у четвер, 29-го травня 1958, тобто в четвертому дні нарад, в годині 9:15 вранці. Перед приступленням до ділових нарад, п. Й. Лисогір повідомив делеґатів, що всі ті списки кандидатів до Головного Уряду УНСоюзу, які поширюються на залі нарад і носять назву „офіціяльних лист", не є, в дійсності, офіціяльними. Це відноситься і до всіх інших публікацій. Головний предсідник, п. Дмитро Галичин, потвердив, що ніякої офіціяльної лісти кандидатів нема і не може бути на Конвенції.

На внесок делеґата 94-го Відділу, п. Володимира Борискевича, підтриманий делеґатами Відділів чч. 207, 206, 287, 57, 71, 175, 375, 358, 38, 386, 312, 112, 120, 146, 336, 63 і 146, одноголосно рішено не читати тексту протоколу з нарад попереднього дня, а доручити Верифікаційній Комісії перевірити точність записів у ньому й здати звіт Конвенції.

Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич, пригадує делеґатам, що на вчорашніх нарадах прийнято одноголосно запропоновані Статутовою Комісією поправки до статуту, а саме в параграфах від 1 до 25 включно, тобто до стор. 23-ої статуту, і ставить внесок, щоб усі вже прийняті дотепер зміни статуту увійшли в силу негайно. Цей самий внесок пояснив п. Іван Малько, член Статутової Комісії, в англійській мові, а з черги зголосили його піддержку делеґати Відділів: чч. 126, 3, 371, 314, 190, 117, 191, 341, 439, 292, 146, 364, 334, 272, 296, 273, 217, 133, 127, 204, 119, 194, 275, 477, 305, 318, 361, 303 і 208. Предсідник піддав внесок під голосування і його прийнято одноголосно. Предсідник проголосив, що всі дотепер прийняті поправки до статуту, вже увійшли в силу. Інакше вони могли увійти в силу тільки з днем 1-го липня 1958.

Після цього п. Йосип Лисогір передав ведення нарад першому заступникові предсідника Конвенції, адв. Омарові Малицькому, який зараз же просить до слова голову Статутової Комісії, п. Богдана Зорича. П. Богдан Зорич прочитав по-українськи, а п. Іван Малько по-англійськи, запропоновані Статутовою Комісією зміни й доповнення до статуту, починаючи від параграфу 31 до параграфу 46 включно.

Стор. 26, Пар. 31:

До відступу 4-го додати: „Головний редактор має складати звіт із своєї діяльности Головному Урядові на його річних нарадах і також Конвенції".

Стор. 27, продовження Пар. 32:

На початку другого відступу скреслити слово „Одинадцять" і вставити слово „Дванадцять".

Стор. 28, Пар. 35:

Наприкінці цього параграфу додати наступне: „Він також повинен виконувати всі інші обов'язки, які можуть бути до нього скеровані чи йому призначені Головним Предсідником або Головним Екзекутивним Комітетом".

Стор. 29, Пар. 37:

У першому рядку другого відступу,після слова „вести", викреслити слово „все" і замість нього вставити „загальне", а в другому рядку того самого параграфу, після слова „читати", вставити „і подавати на розгляд".

Стор. 30, продовження Пар. 37:

В останньому рядку цього параграфу, після слів „звичаї Союзу", додати: „і як йому може вказати Головний Предсідник або Головний Екзекутивний Комітет".

Стор. 32, Пар. 40:

До цього параграфу, після слова „Союзу", додати: „і активно сприяти найкращим інтересам підвладних відділів у їх відносних округах".

Стор. 40, Пар. 46:

Вставити, як точку (ґ) „Хворобовий і Акцидентний Фонд" та змінити літерацію дальших точок.

Pg. 26 — Sec. 31:

Add to the 4th paragraph the following: "The Editor in Chief shall submit a report of his activities to the Supreme Assembly at its annual meetings, and also at the Convention."

Pg. 27, continuation of Sec. 32:

Strike out "Eleven" at beginning of second paragraph and insert "Twelve".

Pg. 28 — Sec. 35:

At the end of this section add following: "He shall also perform all other duties as may be directed or assigned to him by the Supreme President or the Supreme Executive Committee."

Pg. 29 — Sec. 37:

In the first line of the 2nd paragraph after the word "carry on" delete "all the" and insert "the general", and in the second line of the same paragraph, after the word "read" insert "and submit."

Pg. 30, continuation of Sec. 37:

In last line of this section, after the words "may require", add "and as may be directed by the Supreme President or the Executive Committee."

Pg. 32 — Sec. 40:

Add to said Sec. after the word "Association", "and to actively promote the best interests of the *subordinate assemblies in their respective areas."*

Pg. 36, continuation of Sec. 42:

In first line of the last paragraph correct the spelling of "officer" and of "possession".

Pg. 40 — Sec. 46:

Insert as item (e) "Sickness and Accident Fund", and change the lettering of the later items.

Після вияснення запропонованих змін, делеґат 336-го Відділу, п. Григорій Кисіль ,поставив внесок, піддержаний делеґатами Відділів чч. 247, 120, 364, 334, 358, 307, 125, 301, 316, 112 і 372, щоб прийняти всі зміни й доповнення до статуту так, як вони були читані.

Ще перед голосуванням зголосилося до слова кілька делеґатів. Першим дискутантом був делеґат 445-го Відділу, п. Іван Геврик, який подав пропозицію, щоб усунути термін „підвладний" у всіх випадках, де говориться про „підвладні відділи", а залишити просто Відділи. По духу української мови є самозрозумілим, що Відділи є складовою частиною цілости й слово „підвладні" тут зовсім не потрібне. П. Дмитро Галичин пояснив, що термін „підвладні відділи" відповідає англійському „суборлінейт есембліс", який вживається в законодавстві поодиноких стейтів, у яких УНСоюз веде свою діяльність.

Делеґат 301-го Відділу, п. Михайло Кришталь, висловив думку, що до вже пропонованої Статутовою Комісією зміни статуту в параграфі 31-му по тій лінії, щоб головний редактор також був зобов'язаний звітувати із своєї діяльности на Конвенції, треба було б внести додаток, згідно з постановою якого і управитель „Союзівки" мав би обов'язок звітувати на Конвенції про стан „Союзівки", бо там також вложено гроші УНСоюзу. На думку делеґата 371-го Відділу, п. Павла Заблоцького, варта було б застановитися над питанням доцільности обмежити вибір членів Головної Контрольної Комісії та головних радних тільки до двох каденцій, себто ніхто не міг би кандидувати і бути обраним до Головної Контрольної Комісії чи Головної Ради більше, як два рази. Делеґат 293-го Відділу, п. Василь Мисак, вважає доцільним у пропонованому Статутовою Комісією додатку в параграфі 40-му ,тобто в реченні „і активно сприяти найкращим інтересам підвладних відділів у їх відносних округах", скреслити слово „підвладних", а замість „відділів у їх відносних округах" вставити „відділів, які знаходяться в їх округах", отже ціла та поправка звучала б так: „і активно

КОНВЕНЦІЯ УНСОЮЗУ У ПОКЛОНІ ПАТРОНОВІ СВОЄЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ. Делеґати 24-ї Конвенції УНСоюзу, що відбулася у Клівленді в тижні від 26-го до 31-го травня, відвідали місцевий Український Культурний Город, щоб скласти поклін найбільшому Синові Українського Народу та Патронові УНСоюзу, Тарасові Шевченкові, погруддя якого стоїть у цьому Городі разом з погруддями Володимира Великого й Івана Франка. На фото: частина делеґатів 24-ої конвенції УНСоюзу біля пам'ятника Тараса Шевченка в клівлендському Культурному Городі. (Світлив Софрон Федів).

Шість із десятьох наділених почесними грамотами „За віддану працю і надзвичайні заслуги для Українського Народного Союзу"

Богдан Зорич

Іван Одежинський

Олекса Косіковський

Володимир Гавриляк

Степан Келлар

Василь Цюпа

сприяти найкращим інтересам відділів, які знаходяться в їх округах". Делеґат 194-го Відділу, п. Іван Василишин, завважив, що статут УНСоюзу має в багатьох місцях дуже загальникову стилізацію, тобто ні одного слова забагато, а також ані одного слова замало. На думку делеґата,скорше чи пізніше треба буде перевести ґрунтовну перевірку статуту УНСоюзу, включно з його стилізацією. Водночас вважає, що слово „підвладний" у виразі дотепер вживаному „підвладний відділ" є зайве, а також висловлюється проти запропонованого Статутовою Комісією додатку в параграфі 37-му, який звучить „і як йому може вказати головний предсідник або Головний Екзекутивний Комітет", обґрунтовуючи свою думку тим, що Конвенція вибирає головного секретаря нарівні з іншими членами Головного Екзекутивного Комітету, а не підпорядкованого головному предсідникові чи Головному Екзекутивному Комітетові. Пропонований Статутовою Комісією додаток поставив би головного секретаря у підрядну позицію. Рівно ж, на думку п. Івана Василишина, не треба додаткової постанови в статуті, що головні радні мають обов'язок допомагати в праці Відділів своїх округ.

Заступник головного предсідника, адв. Михайло Пізнак, забрав слово, щоб вияснити деякі пропоновані зміни й додатки. Стверджує, що запропоновані Статутовою Комісією зміни й додатки до статуту були ґрунтовно обдискутовані головним урядом УНСоюзу ще перед переданням тих справ до Статутової Комісії, бо ці пропозиції не є витвором самої тільки Статутової Комісії, яка працювала всього кілька днів, але збирано ці матеріяли в головній канцелярії впродовж останніх двох чи трьох років. Отже, їх дискутовано дуже довго і то на різних форумах. Адв. Михайло Пізнак погоджується з п. Іваном Василишином, що всі постанови статуту повинні бути висловлені прецизно, вживаючи ясности в стилізації та без зайвих виразів. Переходячи до поодиноких точок, що їх піднесли делеґати в дискусії, стверджує необхідність запропонованого Статутовою Комісією додатку, на підставі якого головний секретар має не тільки читати всю кореспонденцію загального характеру, але й „подавати на розгляд" Головному Екзекутивному Комітетові важливіші справи (Дивись параграф 37-ий, на стор 29). В дальшому пояснив, що в існуючому законодавстві вживається термінів „Супрем Ессембли" та субордінейт есембліс" у першому випадку на означення централі, а другому її складових частин. Такої термінології вживають департаменти асекураційні в стейтових урядах, як також інші братські організації. Тому тут важко міняти щонебудь у статуті УНСоюзу, якщо йде про цю термінологію. Нарешті, адв. Михайло Пізнак висловив думку, що треба було б подумати над зміною статуту в тому сенсі, щоб заступник головного предсідника мав якісь певно визначені обов'язки і був активним членом Головного Екзекутивного Комітету чи ширшого засідання цілого Головного Уряду.

Головний предсідник п. Дмитро Галичин, висловив думку, що можна було б цілком спокійно викреслити слово „підвладні" з виразу „підвладні відділи" в параграфі 40-му, бо в тому параграфі це могло б робити враження, що Відділи, які знаходяться в терені діяльности котрогось головного радного, були б підпорядковані в якійсь мірі даному радному. Такої інтенції Статутова Комісія не мала. Відносно пропонованих Статутовою Комісією додатків щодо обов'язків заступника головного предсідника та головного секретаря п. Дмитро Галичин ствердив, що, властиво, тут іде тільки про статутове оформлення вже від багатьох років існуючої практики в праці Головного Екзекутивного Комітету.

Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич, відповідаючи на піддану думку п. Михайлом Кришталем, щоб управитель „Союзівки" звітував на Конвенції нарівні з головним редактором „Свободи", ствердив, що існує значна різниця поміж тими позиціями. Тоді, як головний редактор керує одною з основних ділянок праці УНСоюзу, тобто редаґує його орган, то управитель „Союзівки" веде тільки малу частину праці, яка належить до компетенції Головного Екзекутивного Комітету, а тому він цілковито підпорядкований Головному Екзекутивному Комітетові. Перед зібраними делеґатами на Конвенції за „Союзівку" відповідає Головний Екзекутивний Комітет, а тому не потрібно тут звітування управителя „Союзівки". Пан Михайло Кришталь заявив, що для нього обоснування голови Статутової Комісії, п. Богдана Зорича, не видаються вистарчальними, тому він не може погодитися з становищем Статутової Комісії відносно незвітування управителя „Союзівки" на Конвенції. На це голова Статутової Комісії завважив ще раз, що управитель „Союзівки" не належить до складу головних урядників УНСоюзу, а є він, фактично, контрактовим працівником УНСоюзу так як і інших працівників головної канцелярії. За свою працю вони відповідальні перед Головним Екзекутивним Комітетом, а вже Головний Екзекутивний Комітет відповідальний за їх працю перед делеґатами Конвенції.

Останнім з черги делеґатом, який забирав голос у дискусії над цією частиною змін і додатків до статуту, був п. Володимир Бережан із 114-го Відділу, який висловив побоювання, що на основі пропонованих у параграфі 40-му обов'язків головних радних може прийти до конфлікту поміж поодинокими гол. радними на тлі визначення їх „округ" діяльности.

Пан Богдан Зорич ще раз відмітив, що до головної канцелярії, а відтак до Статутової Комісії, напливало безліч листів, у яких піддавано безліч думок відносно змін і додатків до статуту. Статутова Комісія розглянула їх дуже уважно, як також продискутувала їх з такою ж важністю, і вибрала золоту середину, в висліді якої представила вона Славній Конвенції свої пропозиції з проханням прийняти їх.

На внесок делеґата 445-го Відділу, п. Івана Геврика, піддержаний делеґатами 94-го та 61-го Відділів, припинено дискусію над пропонованими змінами та додатками до статуту й приступлено до голосування над внеском делеґата 336-го Відділу, п. Григорія Киселя, щоб прийняти пропоновані Статутовою Комісією зміни й доповнення до статуту в параграфах 31-им почимаючи і 40-им кінчаючи з тим, що в міжчасі Статутова Комісія погодилася викреслити слово „підвладних" з її додатку до параграфу 40-го, стор 32. Внесок прийнято одноголосно.

На цьому місці перервано звідомлення Статутової Комісії, щоб дати можливість Виборчій Комісії розпочати свою працю у підготові й переведенні виборів головних урядовців УНСоюзу. Предсідник попросив до слова голову Виборчої Комісії, делеґата 102-го Відділу п. Миколу Бобечка, який пояснив, що, хоч у порядку нарад вибори Головного Уряду передбачені щойно в 9-ій точці, з огляду на необхідність друкувати бальоти, а заразом з огляду на те, що на завтрішній день припадає свято й важко буде надрукувати бальоти, Виборча Комісія зможе вив'язатися із свого завдання тільки тоді на час, якщо вона матиме можливість приступити до роздачі першого бальоту вже сьогодні пополудня. Бо щойно по обрахуванні номінаційного голосування можна буде віддати до друку виборчі лісти.

Головний предсідник, п. Дмитро Галичин, пригадав всім приявним, що вже увійшли в силу ті поправки до статуту, згідно з якими вибиратиметься не 11 головних радних, як це було дотепер, а 12, як також між ними має бути бодай один із Канади. Рівно ж із 5-ох членів Головної Контрольної Комісії бодай один має бути з Канади. Водночас, п. Дмитро Галичин ствердив, що і в минулому Конвенції УНСоюзу не ждали аж до поставленої точки нарад, щоб розпочати переводити праці Виборчої Комісії в життя, тому вважає, що буде на місці й на цій Конвенції вже перейти до виборів, а відтак продовжувати переведення в життя дальших точок порядку нарад.

Пан Д. Галичин порушив на цьому місці ще й іншу справу, висловлюючи жаль, що не було змоги зробити під час вчорашнього бенкету, як це було пляновано. Це справа відзначення грамотами тих делеґатів, які відзначилися в попередній кампанії організуванням нових членів. Спеціяльна Оціночна Комісія, на чолі з д-ром Ярославом Падохом, підрахувала вислід передконвенційної кампанії і рішила наділити Почесними Грамотами п'ятьох організаторів із найвищими кількостями зорганізованих членів, а дальшим п'ятьом організаторам висловити спеціяльне признання. До першої п'ятки належать такі делеґати в черговости їх кількостей зорганізованих членів: 1. Богдан Зорич із 432-го Відділу, Торонто, Канада, який зорганізував 67 членів; 2. Іван Одежинський із 153-го Відділу, Филаделфія, Па., — 53 члени; 3. Олекса Косіковський із 341-го Відділу, Виндзор, Онтеріо, Канада — 52 члени; 4. Володимир Гавриляк із 316-го Відділу, Рачестер, Ню Йорк, — 22 члени, та 5. Степан Келляр із 63-го Відділу, Форд Ситі, Па., який зорганізував 20 членів. Вище згаданих делеґатів наділюється спеціяльними грамотами. Крім того спеціяльне признання висловлюється іншим п'ятьом делеґатам, а саме: 6. Євгенові Зубальському з 94-го Відділу, Дітройт, Мишиґен, який зорганізував 19 членів; 7. Володимирові Фединському з 131-го Відділу, Шикаґо, Іллиной, — 19 членів; (Ці обидва члени, властиво, займають однакове, тобто шосте місце в черговості, бо вони мають однакову кількість зорганізованих членів, як пояснив п. Дмитро Галичин); 8. Михайлові Рубичеві з 39-го Відділу, Сиракюзи, Н. И. — 16 членів; 9. Володимирові Крушельницькому з 94-го Відділу, Дітройт, Мишиґен, — 15 членів; та 10. Василеві Цюпі з 325-го Відділу, Бруклин, Н. И., який зорганізував 14 членів у передконвенційній кампанії.

Д. Галичин додав, що Головний Екзекутивний Комітет вже надрукував 100 таких грамот із наміром зорганізувати спеціяльний орден тих, які одержуватимуть такі почесні грамоти. Всіх деталів правильника ще не опрацьовано, але це буде виконане в скорому майбутньому, щоб устійнити засадничі принципи, на яких видаватиметься такі грамоти.

Делеґат 425-го Відділу, адв. Роман І. Смук, поставив внесок, піддержаний делеґатами Відділів чч. 83, 94, 97 і 133, щоб Конвенція наділила всіх десятьох вище названих делеґатів, а не тільки п'ятьох, як це пропонував п. Дмитро Галичин, почесними грамотами. Після того, як внесок адв. Романа І. Смука був прийнятий Конвенґією одноголосно, Головний Предсідник заявив, що головна канцелярія припускала, що таке буде бажання Конвенції, а тому вже наперед надрукувала грамоти для всіх десятьох делеґатів. На них ще бракують деякі підписи, тому роздача грамот відбудеться під час одної із слідуючих сесій.

На цьому місці, делеґат 158-го Відділу, п. Юліян Павчак, подав внесок, щоб усіх десятьох делеґатів, наділених почесними грамотами за їх організаційну працю, обрати головними радними УНСоюзу. Коли ж, однак, виконуючий обов'язки предсідника Конвенції, адв. Омар Малицький, завважив, що внесок цей не на місці, п. Павчак настоював на тому, щоб його внесок стояв на столі до часу виборів. (Внесок цей не був ніким підкриманий).

Виконуючий обов'язки предсідника Конвенції, адв. Омар Малицький, покликав до звіту представника Виборчої Комісії. Мґр. Іван Скочиляс, секретар Виборчої Комісії, прочитав протокол такого змісту:

1-ий звіт Виборчої Комісії

„Протокол із засідання Виборчої Комісії 24-ої Конвенції УНСоюзу, що відбулося в Клівленді, Огайо, 29 травня 1958 в готелі Статтлер, кімната Л.

„Присутні: п. Микола Мота, Торонто; п. Микола Бобечко, Клівленд; п-ні Олена Маґер, Лорейн; п. Іван Пігуляк, Сиракюзи; п. Іван Скочиляс, Филаделфія; п. Микола Беднарчук, Манчестер; п. Іван Красник, Шикаґо; п. Теодор Федусь, Филаделфія; п. Василь Салабун, Нюарк; п. Володимир Стасюк, Мейплвуд, Ню Дж., та п. Андрій Цебак, Ґери, Індіяна.

„Засідання о год. 9:30 відкрив Іван Скочиляс, а тому що всі вибрані члени до Виборчої Комісії 24-ої Конвенції були присутні, вносить, щоб вибрати Президію Комісії.

„Пан Цебак забирає голос у справі вибору Президії і за згодою всіх опісля перевів голосування. Пан Красник Іван вносить, щоб головою Комісії був п. Мота з Канади. Пан Мота резиґнує в користь п. Бобечка і вносить, щоб п. Бобечко був головою Комісії. Внесок попирає пані Олена Маґер. Присутні одноголосно вибрали головою Комісії п. Миколу Бобечка з Клівленду.

„Пан Іван Красник вносить, щоб секретарем для англійської мови вибрано п-ню Олену Маґер, а для української мови п. Івана Скочиляса. Внесок цей попирає п. Микола Беднарчук. Присутні одноголосно вибрали секретарем. Комісії для англійської мови п. Олену Маґер, а для української мови п. Івана Скочиляса.

„Після того обговорено ще техніку переведення обчислення голосів (бальотів). На цьому засідання закінчено. Підписав — Іван Скочиляс".

На цьому місці, делеґат 379-го Відділу, п. Антін Зборик, ставить формальний внесок, щоб прийняти звіт Виборчої Комісії, а заразом, щоб зараз же приступити до першого голосування у виборах членів Головного Уряду УНСоюзу. Внесок цей підтримали делеґати Відділів чч. 97, 94, 75 та 61. Конвенція приймає його одноголосно.

Делеґат 371-го Відділу, п. Павло Заблоцький, ставить формальний внесок, піддержаний делеґатами Відділів чч. 336, 425, 150, 112, 110, 304, 96, 106, 358, 293, 251, 377, 214, 127, 204, 126, 177, 221, 63, 176, 117, 393, 325, 345, 364 та 64, щоб обрати п. Дмитра Галичина головним предсідником, а п. Романа Слободяна головним касиром Українського Народного Союзу через аклямацію, висловивши їм признання за їхню працю на добро УНСоюзу й української спільноти. Виконуючий обов'язки предсідника, адв. Омар Малицький, ставить цей внесок під голосування, а Конвенція приймає його одноголосно.

Пан Дмитро Галичин забрав слово, в якому висловив свою вдячність п. Заблоцькому за внесок, як також іншим делеґатам за висловлене признання, але водночас звернув увагу на те, що ставити внесок на вибір на будь-який пост в головному уряді УНСоюзу через аклямацію можна тільки після переведення першого, тобто номінаційного голосування. Тому-то, теперішнім голосуванням не вибрано ще, згідно з існуючими постановами статуту, ані головного предсідника ані головного касира.

В дальшому, п. Д. Галичин вияснив процедуру першого голосування. Кожний делеґат, який має два голоси, дістане два бальоти, а той, що має тільки один голос, дістане тільки один бальот. На бальоті треба написати ім'я й прізвище одного кандидата на головного предсідника, а також ім'я і прізвище кандидата і кандидатки на заступників гол. предсідника отже тут треба вибирати жінку. Крім того по одному кандидатові треба вписати на пост гол. секретаря та головного касира. При номінації кандидатів на членів Головної Контрольної Комісії найбільше число кандидатів, що їх можна вписати на бальоті, може бути п'ять, а найбільше число кандидатів на головних радних, яке можна вписати на бальоті, може бути дванадцять, При тому п. Д. Галичин пояснює, що можна вписувати менше число кандидатів, як тут було сказано, тобто менше ніж п'ять до Головної Контрольної Комісії та менше ніж дванадцять головних радних, але не можна вписувати більше, бо тоді той бальот у даній частині буде проголошений неважним.

Після того ,як ці самі пояснення дав по-англійськи голова Виборчої Комісії, заряджено, щоб усі гості опустили залю нарад, дверникам наказано замкнути двері й нікого не випускати із залі нарад ані на залю нарад не впускати ,крім делеґатів. З черги Виборча Комісія роздала бальоти, вичитуючи прізвища делеґатів поіменно та вручаючи належну йому кількість бальотів кожному делеґатові особисто. У міжчасі, ті делеґати, які вже одержали бальоти, вписували бажаних ними кандидатів і вкидали бальоти до урни, яка знаходилася під опікою Виборчої Комісії. Перше голосування закінчено точно в 12-ій годині дня.

Виконуючий обов'язки предсідника Конвенції, адв. Омар Малицький, проголосив відрочення нарад від год. 12-ої дня до 1:30 по полудні.

ВОСЬМА СЕСІЯ

Четвер, 29-го травня, по полудні

Восьму сесію 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, у четвер 29-го травня 1958, о год 1:35 по полудні, відчитанням привітальних телеграм від Американської Асоціяції для Поборювання Дистрофії М'язів за підписом п. Френка Йодера та Ліґи Американців Українського Походження в Шикаґо.

З черги головний предсідник, п. Дмитро Галичин, перевів церемонію вручення почесних грамот десятьом найкращим організаторам передконвенційної кампанії, прізвища яких названо в протоколі з Сьомої Сесії нарад 24-ої Конвенції. Цю частину програми взяв на фільм уповажнений головною канцелярією фільмовий репортер, п. Софрон Федів.

Предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, відтак передав ведення нарад другому заступникові предсідника Конвенції, д-рові Василеві Палідворові, який пригадав делеґатам, що ще велика частина порядку нарад Конвенції не вичерпана, тому закликав їх висловлюватися ділово й стисло, забираючи голос в дискусії, як також подавати свої прізвища та число Відділу дуже вкразно, щоб секретарі Конвенції могли вписати належно до протоколу. Д-р В. Палідвор проголосив відтак, що на порядку нарад стоїть продовжування прийняття змін і додатків до статуту, тому негайно же покликав до слова голову Статутової Комісії, п. Богдана Зорича.

Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зарич, зреферував по-українськи запропоновані Статутовою Комісією зміни й додатки до статуту в параграфах 46 до 71. Ті самі пропозиції англійського тексту статуту зреферував п. Іван Малько в англійській мові.

Стор. 41, продовження Пар. 46:

До кінцевого відступу додати речення, яке звучало б: „Головний Екзекутивний Комітет має перенести з Посмертного Фонду Молодечого Департаменту до Посмертного Фонду Дорослих резерви, нагромаджені на будь-якій грамоті члена в часі чи після досягнення ним віку 16 років, і справедлива пайка будь-якої надвишки фондів, до цього належних, також має бути перенесена".

Стор. 45, продовження Пар. 52: (відноситься тільки до англ. тексту).

Стор. 45:

Додати новий параграф для Хворобового і Акцидентного Фонду, як Пар. 52А, який має звучати так:

ХВОРОБОВИЙ І АКЦИДЕНТНИЙ ФОНД

§ 52А. У цьому Фонді мається депонувати всі гроші, одержані з вкладок або належностей, вплачених членами на хворобові і акцидентні грамоти або запомоги. З цього Фонду мають бути виплачувані: (а) хворобові або акцидентні запомоги, які мають бути виплачувані згідно з грамотами; (б) податки або інвестиційні видатки, зв'язані з посілостями або іншими інвестиціями Фонду; (в) дивіденди або розподіл надвишки Фонду для членів, що мають такі грамоти, коли таке уповноваження видасть Головний Екзекутивний Комітет.

Стор. 48, Пар. 58:

У третьому рядку перед словом „член" вставити: „повноправний".

Точка (г) в тому самому параграфі має звучати так:

(г) На Адміністраційний Фонд за офіціяльний орган — 75 центів місячно, за вийнятком членів, народжених у З'єдинених Державах або в Канаді, які мають платити тільки 25 центів місячно

Стор. 48, Артикул V:

Змінити заголовок „ВКЛАДКИ НА ГРАМОТИ І ДОПОМОГИ" на: „А. ВКЛАДКИ НА ЖИТТЄВО-ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВІ ГРАМОТИ І ДОПОМОГИ".

Стор. 49, продовження Пар. 59:

У списку форм грамот, після „Забезпечення платне по смерті з вкладками до 65-го року життя", додати: „Подвійна охорона до 60-го року життя".

Викреслити черговий відступ, що починається словами „Грамоти можуть" аж до кінця табелі „$500".

Стор. 50, продовження Пар. 60:

У списку грамот змінити „Часове забезпечення до 18-го року життя" на „Часове забезпечення до 16-го року життя".

У цьому самому параграфі в передостанньому відступі скреслити перше речення, що починається словами „За номінальну" до „$500".

В останньому рядку цього параграфу змінити „до 18-го року життя" на „до 16-го року життя".

Стор. 51, Пар. 63:

Змінити цілий параграф,щоб звучав так:

„Союз не сміє видавати на життя будь-якого члена забезпеченеву грамоту чи грамоти, номінальна вартість якої чи яких переступила б суму, подану в понижчій табелі, хібащо яканебудь така надвишка або зв'язаний з нею риск будуть перезабезпечені в якійсь авторизованій життєво-забезпеченевій компанії".

Вік при видачі (Найближчі уродини)	Найбільша номінальна сума
До 16 року життя	$5,000
16 до 40	10,000
41 до 50	5,000
51 до 55	3,000
56 до 60	1,000
61 до 65	500

Стор. 52, Пар. 65:

Перші два речення другого відступу мають бути злучені в одне і справлені, щоб звучали так:

„З вкладок, що їх платить кожний член, який має грамоту старого роду забезпечення, сума 37 центів місячно має бути депонована в Адміністраційному Фонді".

Стор. 53, Пар. 66:

У 16-му рядку, після слів „заплата припадає", вставити: „і якщо згадане невиконання зобов'язання тривало б упродовж 31 дня".

Стор. 54, продовження Пар. 66:

У 1-му рядку, після слова „місяці", вставити: „абовпродовж 31-денного передишкового періоду".

Стор. 54, Пар. 68:

Скреслити цей параграф в цілості.

Стор. 54 і 55, Пар. 69:

Змінити число на 68. У другому відступі скреслити слова „Союз веде діяльність і в якому член, що йому видана грамота, живе під час видачі грамоти", і заступити їх словами: „видана грамота".

Стор. 55, Пар. 70:

Змінити число на „69".

Стор. 56, Пар. 71:

Змінити число на „70". В останньому рядку цього параграфу, після слів „відділ за", справити, щоб звучало: „хворого або фізично нездатного члена".

Стор. 56:

Додати новий параграф 71, який має звучати так:

„Б. ВКЛАДКИ НА ХВОРОБОВІ І АКЦИДЕНТНІ ГРАМОТИ ТА ДОПОМОГИ"

§ 71. Союз має право видавати членам будь-яку форму хворобової і акцидентної грамоти, яку міг би вирішити Головний Екзекутивний Комітет і яка відповідала б законам Стейтів чи Провінцій, де Союз веде діяльність, під такими умовами:

(1) Подання на хворобову і акцидентну грамоту можна приймати тільки від такого члена або аплікайта у віці від 16-го до 55-го року життя включно, який відповідає списаним вимогам, встановленим Головним Екзекутивним Комітетом, і який має в силі або якому могла б бути видана життєво-забезпеченева грамота.

(2) Хворобову і акцидентну грамоту може задержати в силі тільки повноправний член, який має в повній силі свою життєво-забезпеченеву грамоту, одначе, якби його життєво-забезпеченева грамота була виплачена вкладками або дозріла, як вивінувальна, член може задержати свою хворобову і акцидентну грамоту.

(3) Хворобова і акцидентна грамота в жадному разі не може залишатись в силі після досягнення 65-го року життя.

(4) Найбільша тижнева запомога для будь-якого члена має становити $28.00.

(5) За кожну форму грамоти мається побирати відповідні вкладки, які визначив Головний Екзекутивний Комітет згідно з вказівками акчуарія і на які дозволяють закони Стейтів і Провінцій, де Союз веде свою діяльність. 75% вкладок повинні бути депоновані в Хворобовому і Акцидентному Фонді, а 25% в Адміністраційному Фонді.

(6) Якщо Хворобовий і Акцидентний Фонд, після відтягнення всіх інших зобов'язань, які він може мати, становить менше, ніж 105% своїх резервових зобов'язань, Головний Уряд може підвищити висоту вкладок до такої суми, яка може бути необхідна для вдержання Фонду на висоті 105 або більше відсотків платоспроможности.

(7) Умови цього Артикулу V, що стосуються до життєво-забезпеченевих грамот відносно платности вкладок, суспенди за неплатність та інші відповідні параграфи, мають стосуватись також до хворобових і акцидентних грамот.

Pg. 41, continuation of Sec. 46:

Add a sentence at the end of the last paragraph, reading: "The Supreme Executive Committee shall transfer from the Juvenile Mortuary Fund to the Adult Mortuary Fund the reserves accruing against any certificate of a member on or after his attainment of the age of 16 years, and an equitable share of any surplus funds pertaining thereto shall likewise be transferred."

Pg. 45, continuation of Sec. 52:

In the last line, correct the spelling of the word "transferred", (Also in the last paragraph of Sec.50)

Pg. 45:

Add a new Section for the Sickness and Accident Fund, to 52A, to read as follows:

SICKNESS AND ACCIDENT FUND

§ 52A. In this fund shall be deposited all moneys received from contributions or assessments paid by members for Sickness and Accident certificates or benefits. Out of this fund shall be paid (a) the sickness or accident benefits payable under the certificates; (b) taxes or investment expenses in connection with real estate or other investments of the fund; (c) dividends or distribution of surplus of the fund to members holding such certificates, whenever authorized by the Supreme Executive Committee."

Pg. 48 — Sec. 58:

In third line, after the word "member" add the words "in good standing".

Item (d) of the same section to read as follows: (d) To the Administrative Fund for the official organ, 75 cents per month except that members born in U.S. or Canada, shall only pay 25 cents per month for the English supplement of the official organ.

Pg. 48 — Article V:

Change the heading from "CERTIFICATE RATES AND BENEFITS" to "A. LIFE CERTIFICATE RATES AND BENEFITS".

Pg. 49, continuation of Sec. 59:

In the list of certificate forms add "Double Protection to Age 60" after the Life Paid Up at Age 65.

Delete the next following paragraph, starting with "Certificates may be" to the end of the table "$500".

Pg. 50, continuation of Sec. 60:

In the list of certificates change "Term to Age 18" to "Term to Age 16".

Delete the next following sentence, starting with "for face amounts" and ending with "$500".

In the last line change "Age 18" to "Age 16".

Pg. 51 — Sec. 63:

Change the entire Section to read as follows:

"The Association shall not issue on the life of any one member a life certificate or certificates of face amount in excess of the amounts shown in the table below, unless any such excess, or the risk pertaining thereto, shall be reinsured in an authorized life insurance company.

Age at Issue (Nearest Birthday)	Maximum Face Amount
Under 16	$5,000
16 to 40	10,000
41 to 50	5,000
51 to 55	3,000
56 to 60	1,000
61 to 65	500

Pg. 52 — Sec. 65:

The entire first sentence of the second paragraph should be amended as follows:

"Out of the contributions paid by each member holding an Old Ordinary Whole Life certificate, the sum of 37 cents per month shall be allocated to the Administrative Fund."

Pg. 53 — Section 66:

In the 15th line, after the words "fall due", insert "and said default shall continue for a period of 31 days,"

Pg. 54, continuation of Sec. 67:

In the 1st line after the word "month" insert "or within the grace period of 31 days,"

Pg. 54 — Sec. 68:

Delete this Section entirely. (Note that the extra number will be used a few sections later.)

Pg. 54 & 55 — Sec. 69:

Change number to 68. In the second paragraph delete the words "the Association does business and in which a member to whom a certificate is issued is resident at the date of the issue thereof", and substitute therefor the words "a certificate is delivered".

Pg. 55 — Sec. 70:

Change number to "69".

Pg. 56 — Sec. 71:

Change number to "70". In the next to the last line, after the words "Subordinate Assembly for", amend to read "a sick or physically incapacitated member."

Pg. 56:

Add new Section 71 reading as follows:.

"B. SICKNESS AND ACCIDENT CERTIFICATE RATES AND BENEFITS

§ 71. The Association is authorized to issue to members any form of sickness and accident certificate as may be authorized by the Supreme Executive Committee and under the laws of the States or Provinces in which the Association transacts business, subject to the following:

(1) An application for a sickness and accident certificate may be accepted only from a member or applicant from age 16 to age 55 inclusive who meets the underwriting requirements prescribed by the Supreme Executive Committee and who has in force, or is accepted for, a life certificate.

(2) A sickness and accident certificate may be continued in force only by a member in good standing who also maintains in full force his life certificate, provided, however, that if his life certificate shall become fully paid up under its terms or mature as an endowment the member may continue his sickness and accident certificate.

(3) In no event shall a sickness and accident certificate be continued in force beyond age 65.

(4) The maximum weekly benefit for any member shall be $28.00 per week.

(5) Appropriate rates of contribution shall be charged for each form of certificate, as determined by the Supreme Executive Committee upon the advice of the Actuary, and as permitted under the laws of the States and Provinces in which the Association transacts business. The contributions shall be allocated 75% to the Sickness and Accident Fund and 25% to the Administrative Fund.

(6) If the Sickness and Accident Fund, after deducting all other liabilities chargeable against it, is less than 105% of the reserve liability therefor, the Supreme Assembly may increase the rates of contribution in such amounts as may be required to maintain the Fund at 105% or more of solvency.

(7) The provisions of this Article V covering life certificates with respect to payment of contributions, suspension for non-payment, and other appropriate Sections shall apply also to Sickness and Accident Certificates."

Вияснення і дискусія

Слово забрав головний предсідник, п. Дмитро Галичин, щоб з'ясувати суть основних змін і додатків до статуту, пропонованих Статутовою Комісією. Він завважив, що вже під час його передконвенційних відвідин у різних осередках, де відбувалися передконвенційні наради делеґатів і відділових урядовців, деякі справи були з'ясовані, але на Конвенції є багато делеґатів, які чують ці пропозиції вперше, а зміна статуту завжди є справою засадничої ваги.

По-перше, чому головна канцелярія має переносити з молодечого департаменту до департаменту для дорослих усіх членів, які осягнули 16-ий рік життя? Так вимагають закони деяких стейтів, наприклад, у стейті Ню Йорк, і головна канцелярія мусить це робити, а фактично, наприклад, коли мова йде про стейт Іллиной, робила це вже й дотепер, хоч цього не було зазначено виразно у статуті. Отже, ця пропозиція додатку до статуту іде по лінії вимог законодавства, як також леґалізує вже фактично існуючий стан. В той спосіб УНСоюз буде мати ще одну катеґорію членів, а саме членів, які, за своїм віком, будуть ще малолітними, але будуть вже в департаменті для дорослих. У зв'язку з цими вимогами, зараз же по осягненні 16-го року життя, вони будуть перенесені з молодечого департаменту до департаменту для дорослих автоматично. Рівно ж це буде зобов'язувати їх платити по 15 центів більше щомісяця на передбачені статутом фонди. Такі законні вимоги й УНСоюз мусить їм підпорядкуватися.

Другою справою, що, на думку п. Д. Галичина, вимагала додаткового вияснення, була пропозиція Статутової Комісії впровадити новий рід обезпечення, а саме на випадок хвороби або нещасливого випадку, що сформульоване в параґрафі 52А під загальною назвою „Хворобовий і Акцидентний Фонд". П. Д. Галичин підкреслив, що в цих постановах не говориться про вже існуючий допомоговий фонд, а про цілковито новий рід грамот, які матимуть можливість набувати тільки члени УНСоюзу, які вже мають обезпеченеві грамоти на життя. Промовець ствердив, що головна канцелярія здавала собі справу, що ці нові грамоти буде дуже трудно увести в життя, а також вони вимагатимуть великої обережности. Тому-то, хоч Головний Екзекутивний Комітет має право впроваджувати нові роди грамот, — бо він не має лише права обтинати права членів, які випливають з існуючих вже грамот — він волів поставити цю справу на обговорення Конвенції. Премії та тижневі виплати допомог обезпеченим, як також інші формальності, подумані так, щоб обмежити надужиття до можливого мінімуму. Тому-то цей рід обезпечення не буде в УНСоюзі дуже атрактивним для певного рода людей.

Третьою справою, яку п. Д. Галичин порушив у своєму слові, була висота передплати за „Свободу" та український тижневик англійською мовою, що сформульовані Статутовою Комісією в параґрафі 58-му. Промовець ствердив, що дотепер члени одержували „Свободу" за 50 центів місячної оплати, при чому ті члени УНСоюзу, які вже роджені в ЗДА чи Канаді, не мусіли одержувати органу УНСоюзу, ані за нього платити. В дальшому п. Д. Галичин ствердив, що вже нема ніякого часопису на терені ЗДА і Канади, який був би видаваний за 2 центи денно. При теперішніх високих цінах за папір, фарби і т. п., а зокрема, платень робітникам, за таку ціну не можна видавати газети. Під час недавнього побуту в Рачестері, п. Д. Галичин розмовляв із одним із видавців тамошніх газет, який не міг вийти з дива, як УНСоюз може в сучасну пору висилати своїм членам газету за 2 центи за число. З огляду на піднесення коштів видавання газети, як також підвишку поштових оплат, Статутова Комісія запропонувала в параґрафі 58, точці г, статуту піднести оплату за „Свободу" так, щоб вона коштувала приблизно три центи за число, тобто до 75 центів на місяць, а крім того зобов'язати членів, роджених у ЗДА й Канаді, платити по 25 центів місячно на український тижневик англійською мовою, з тим, що всі вони одержували б його, за винятком тих членів, де в родині було б більше обезпечених. В таких родинах тільки один член одержував би „Юкрейніен Віклі". Пан Д. Галичин ствердив, що під час його участи в передконвенційних зборах делеґатів у Питсбурґу була навіть дальше йдуча пропозиція, внесена одним молодим делеґатом, яка ішла в тому напрямі, щоб тут роджені молоді члени взяли на себе частину оплат за „Свободу" за своїх батьків, тобто старших членів, які тепер менше заробляють ніж молоді. Рівно ж делеґати Питсбурґщини вирішили одноголосно, що підтримуватимуть пропозицію обов'язкової оплати за „Юкрейніен Віклі" тут родженими членами. На запит із залі нарад, скільки чисел „Свободи" друкується тепер, п. Д. Галичин відповів, що теперішній тираж є 20,000. Якщо йде про „Юкрейніен Віклі", то його розсилається щотижня із „Свободою", отже тираж такий самий.

Повертаючи до висоти обезпечення, як також до віку, в якому ще можна приймати нових членів, п. Дмитро Галичин ствердив, що дотепер можна було приймати в члени тільки осіб до 60-го року життя, а тепер Статутова Комісія пропонує, щоб цю границю віку приймання нових членів піднести до 65-го року життя. Щоб дати можливість нашим підприємцям, професіоналістам і краще заробляючим робітникам забезпечитися на бажану для них суму в УНСоюзі, Головний Уряд саме веде підготовчу працю для видавання грамот аж до 50,000 долярів. Очевидно, що для самозабезпечення УНС буде мусіти реасекуруватись в інших обезпеченевих спілках, щоб не поносити самому надто великого ризика.

Якщо йде про 31-денний передишковий період, про який є згадка в параґрафі 66-му, як це пропонує Статутова Комісія, то на ділі нічого не зміняється, бо Головний Екзекутивний Комітет завжди очікував повідомлення відділового секретаря, як він полагодив справу вкладки члена, який залягає з плаченням. У більшості випадків Відділи платили за своїх членів, сподіючись, що вони відтак вирівняють свої залеглості. У „Свободі" оголошувано суспендованих членів тільки за повідомленням відділового секретаря. Але і після оголошення суспендований член мав можливість вирівняти свою вкладку й бути прийнятий назад. Отже, і тут не вводиться нічого нового, а радше леґалізується вже існуючий стан. Крім того, такі є законні вимоги, наприклад, у стейті Ню Йорк, які УНСоюз мусить респектувати, тому над цією справою нема чого дискутувати.

Відкриваючи дискусію над пропозиціями Статутової Комісії, д-р Василь Палідвор закликав делеґатів зголосити свої прізвища у секретарів Конвенції, а вже під час самої дискусії слідкувати уважно за її ходом, щоб не повторювати тих річей, які були вже порушені попередніми дискутантами. На лісту дискутантів вписалося 39 делеґатів.

Виступ проф. Ю. Бойка

Перед приступленням до самої дискусії, в 3-ій годині пополудні, на залю нарад прийшов проф. Юрій Бойко, голова Незалежної Асоціяції Українських Совєтознавців в Европі, який прибув на візиту до Америки з метою придбати моральну та матеріяльну піддержку для українських науковців, згуртованих у Асоціяції. Його привітав виконуючий обов'язки предсідника, д-р Василь Палідвор, представив його делеґатам і покликав до слова. Професор Юрій Бойко виголосив таку промову: „Шановні Пані й Панове! Прибувши до Вас із Европи, з центру української політичної еміґрації, з центру українського наукового життя, Мюнхену в Німеччині, я радий тим, що маю честь побажати Вам успіху в Вашій праці. Я мав змогу бути вчора на бенкеті у Вас, і я бачив, що тут не перевелася та українська сила, та українська завзятість, на якій лиш і може опиратися наше майбутнє. І я вітаю Вас від імени Незалежної Ассоціяції Українських Совєтознавців, яка досліджує способи московського гноблення інших націй, вітаю Вас від гурту учених, які, працюючи на користь нашої справи, користають лише з українських матеріяльних засобів. Я ще раз бажаю Вам великих успіхів у Вашій праці й прошу не забувати тих, що залишилися в Европі на своєму посту, здійснюючи свої завдання. Щасти Вам Боже!" (Оплески).

Предсідник подякував проф. Бойкові за його привіт і негайно приступив до дискусії над поправками статуту. Делеґат 94-го Відділу, п. Володимир Борискевич, подав внесок, піддержаний делеґатом 83-го Відділу, п. Романом Карбівником, щоб замкнути лісту дискувантів. Внесок прийнято одноголосно. На внесок делеґата 131-го Відділу, п. Миколи Сенчишака, підтриманого делеґатом 319-го Відділу, п. Юрієм Вельґошом, для кожного дискутанта обмежено час на дві мінути, одноголосним рішенням делеґатів.

Продовження дискусії

Першим з черги забрав голос в дискусії делеґат 425-го Відділу, адв. Роман І. Смук, який спитав п. Д. Галичина, скільки коштуватиме УНСоюз реасекурація 50,000 долярових грамот? Головний Предсідник відповів, що кошти реасекурації є дуже малі.

Делеґат 54-го Відділу, п. Антін Маланчук, запитує, в який спосіб вияснити тепер молодим членам Відділів, які перейшли 16-ий рік життя, що їх вкладки піднесено на 15 центів? Признаючи важливість ролі „Свободи" в розвитку УНСоюзу, як також признаючи потребу піднести оплату за неї, п. А. Маланчук водночас запитує, чи не можна було б дати полегшу тим старим членам, які будували УНСоюз, які вже були членами УНСоюзу впродовж багатьох років, а тепер доживають свого віку в дітей або на пенсії, не маючи вже нормальних заробітків. Пан Д. Галичин відповідає, на перше питання, заявляючи, що у вкладках молодечого департаменту нема ніяких підвишок у вкладках, а коли членів, що осягнули 16-ий рік життя, переноситься до департаменту для старших, де вони забав'язані платити 15 центів більше, то вони набувають також такі самі права, як дорослі члени. В додатку, існують закони, які відносяться до всіх і нам годі це змінити. До питання звільнення старших віком членів від плачення підвишки за „Свободу" п. Дмитро Галичин запевнив п. А. Маланчука, що тоді, як підвищувано оплату з 30 на 50 центів, було звільнено їх від плачення підвишки у висоті 20 центів, а тепер передбачено також не вимагати від них плачення дальшої підвишки, отже члени у віці понад 70 років життя і надалі платитимуть всього 30 центів за „Свободу" на місяць. Це, очевидно, відноситься в першу чергу до довголітніх членів у тому віці, а їх є тепер понад 2,000.

Тому, що вже порушено справу „Свободи" в дискусії, представники Статутової Комісії пп. Богдан Зорич й Іван Малько прочитали, на цьому місці такі рекомедації Комісії у справі „Свободи" та інших публікацій УНСоюзу:

Офіціяльний орган „Свобода" і Видавництва

Тому, що офіціяльний орган УНСоюзу „Свобода", його англомовний „Український Тижневик", дитячий місячник „Веселка" та інші періодичні і неперіодичні видання грають одну з рішальних роль у розвитку і рості нашої організаці та української спільноти в Америці і Канаді, як і в їх зусиллях допомогти всебічному розвиткові, добробутові та оборонним і мирним зусиллям своїх країн — З'єдинених Держав Америки і Канади та в їхній боротьбі проти комуно-московської імперіялістичної загрози для світу, і

тому, що ці видання УНСоюзу дають дуже важливий вклад у поширення правди про Україну і тим самим допомагають Українському Народові в його затяжній боротьбі за волю і незалежність, і

тому, що теперішній напрям та розвиток цих видань УНСоюзу відповідає усім цим своїм завданням і ролі,

24-та Конвенція УНСоюзу рекомендує Головному Урядові УНС та Редакції „Свободи":

1. Зберігати, продовжувати і розвивати ідейні основи цих видань;

2. Продовжувати і скріплювати їхню дальшу розбудову, включно із відповідною розбудовою книгарні;

3. Докласти всіх зусиль для приспішення публікації англомовної Енциклопедії Українознавства та перевірити і використати можливості дальших англомовних публікацій.

Оплати за офіціяльний орган

Йдучи назустріч загальним побажанням, 24-та Конвенція УНСоюзу рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові УНС:

1. Задержати висоту передплати на „Свободу", офіціяльний орган УНС, в сумі 30 центів місячно для всіх тих зобов'язаних передплачувати „Свободу" членів, які забезпечені в клясі „Т" і які переступили 70-ий рік життя;

2. Звільнити від доплати 15 центів місячно на покриття додаткових коштів поштової пересилки „Свободи" усіх тих членів, які забезпечені в клясі „Т" та які є у віці від 65 до 70 років.

3. Якщо в одному домі живе більше дорослих членів УНСоюзу, зобов'язаних передплачувати „Свободу", Екзекутивний Комітет може, в порозумінні з Управою Відділу, дозволити на обмеження обов'язкової передплати тільки до одного члена родини, і інших членів звільнити від того обов'язку на час, як довго вони живуть разом в одному домі та можуть спільно користати з одного примірника „Свободи".

Разом із пропонованими Статутовою Комісією поправками до статуту піддано й цю частину рекомендацій Статутової Комісії під дискусію.

Нав'язуючи до заяви Головного Предсідника, делеґат 319-го Відділу п. Юрій Вельґош запитує, чи перенесені з молодечого департаменту члени, яким минуло 16 років життя, можуть бути вибирані делеґатами на Конвенцію. Пан Дмитро Голичин відповів, що статут вимагає, щоб делеґат мав бодай 21 рік життя.

Делеґат 94-го Відділу, п. Володимир Борискевич, висловився проти піднесення оплат за „Свободу" тільки для старших членів до 75 центів. Натомість уважає він доцільним увести обов'язкову висилку „Свободи" для всіх членів, незалежно від місця їх народження, а в парі з тим піднести відповідно оплати для всіх членів так, щоб можна було видавати, поруч із українським щоденником, і англомовний щоденник УНСоюзу, який також одержували б усі члени. (Оплески). Головний Предсідник сказав, що він бажав би, щоб так було, але буде вдоволений, якщо можна буде ухвалити пропозицію Статутової Комісії, яка не йде так далеко, як думка п. В. Борискевича, отже 75 центів за щоденник „Свобода", а 25 центів за „Юкрейніен Віклі".

Делеґат 292-го Відділу, п. Петро Федик, висловив думку, що ціну за „Свободу" треба піднести на 15 центів, тобто до 65 центів, але заразом звертається до Головного Уряду з проханням, щоб він вислав членам відповідні вияснювальні листи у цій справі, щоб секретарі Відділів не мали клопотів при збиранні вкладок. Делеґат 204-го Відділу, п. Павло Марко, підтримує думку попереднього дискутанта, але вважає, що обов'язкова передплата на „Свободу" робить труднощі у приєднуванні нових членів, а тому висловлює думку, що, мабуть, краще було б застосувати засаду добровільности передплати на „Свободу". До цього з місця висловився головний предсідник Дмитро Галичин, стверджуючи, що, якщо „Свобода" має виконувати ті завдання, що їх вона виконувала понад 60 років, то й система її передплати повинна залишитись така сама.

Делеґат 327-го Відділу, п. Андронік Капустянський, висловився за пропозицією Статутової Комісії відносно оплати за „Свободу", висловлюючи їй признання за важливу ролю не тільки в організаційному житті УНСоюзу, але і для української справи взагалі. Одночасно висловив він побажання, щоб у „Свободі" було більше матеріялів публіковано про організаційні справи УНСоюзу. Порушуючи справу нових грамот, зокрема з обезпеченням на суму до 50,000 долярів, делеґат висловився за введенням їх, стверджуючи, що реасекурація тих грамот не заторкує власників інших грамот, а тому вони тою справою не заторкнені.

Делеґат 367-го Відділу, п. Василь Попович, на вступі свого слова ствердив, що він працює у друкарському підприємстві й розуміється на коштах друку газети. Стверджує, що за 50 центів на місяць рішуче не можна видавати й висилати щоденника. Висловлюється за підвишкою на „Свободу" із тим застереженням, щоб членам у віці понад 65 років не підвищувати оплати. Натомість пропонує заапелювати до тієї групи членів, щоб доплачували, якщо можуть, а зокрема заапелювати до тут родженої молоді, щоб передплачувала „Свободу", а зокрема, „Юкрейніен Віклі", з якого можуть чимало навчитися про країну своїх батьків. В Рачестері є чужинці, які передплачують „Юкрейніен Віклі" й читають його з інтересом. Якщо ідеться про організування членів до УНСоюзу, то, на думку п. Василя Поповича, до тієї справи треба підходити з тактом, щоб кожний член знав скільки і за що він платить і був переконаний у корисності свого членства в УНСоюзі. Делеґат 99-го Відділу, п. Степан Лаврик, висловив погодження із виводами п. Василя Поповича й зрезиґнував із дальшого слова.

Делеґат 319-го Відділу, п. Юрій Вельґош, запитує, чи вкладки будуть підвищені для членів молодечого департаменту з моментом осягнення 16-го року життя і автоматичного перенесення їх до департаменту для дорослих? Одночасно висловив свій погляд, що, мабуть, УНСоюз вийшов би на тому краще, коли б оплата за „Свободу" не була підвищена, зокрема, серед тут роджених членів, як також для старших, які вже і так нарікають, що оплата за „Свободу" постійно підноситься, майже на кожній Конвенції. В слід за тим, делеґат 146-го Відділу п. Іван Підперигора, висловив сумнів у доцільності висилати „Юкрейніен Віклі" тим членам, які не вміють англійської мови й не вміють читати.

Делеґат 106-го Відділу, п. Осип Коцовський, поінформував делеґатів, що його ровесники з 106-го Відділу, які в пересічному впродовж 50 років були і є членами УНСоюзу, просили його апелювати до Конвенції, щоб їм дати вже якісь полегші у плаченні вкладок, бо деякі з них уже мають по 70-80 років і, не маючи ніяких прибутків, не можуть платити вкладок. Вони платили вкладки впродовж біля 50-ти років і тепер хотіли б мати почуття, що вже їм нема чим журитися тими 1000 долярами посмертного.

Делеґат 336-го Відділу, п. Григорій Кисіль, висловив думку, що краще було б для УНСоюзу не накладати тих додаткових 15 центів до місячної вкладки тих членів молодечого департаменту, які по осягненні 16го року життя автоматично переносяться до департаменту дорослих, бо за них все ще платять родичі, й це може причинитися до втрати членів. Якщо можливо, бодай до 20-го року життя затримати дотеперішні вкладки без зміни. Одночасно він висловив думку, щоб піднести оплату за „Свободу" всього на 10 центів місячно, тобто до 60 центів, бо по Конвенції, на якій піднесено оплату з 30 на 50 центів, відділові секретарі мали великі труднощі у збиранні підвищених вкладок. Рівно ж делеґат 379-го Відділу, п. Антін Зборик, є тої думки, щоб піднести оплату за „Свободу" всього на 10 центів місячно, бо тепер, коли яких 10-15% членів УНСоюзу безробітних, важко було б переконати їх у доцільності й необхідності підвишки оплати на 25 центів. Крім того, ця підвишка не повинна б відноситися до членів понад 60 років життя узагалі.

Делеґат 345-го Відділу, п. Микола Дербуш, висловився за тим, що, якщо стейтове законодавство вимагає перенесення членів, які осягнули 16-ий рік життя, із молодечого департаменту до відділу дорослих, тоді нема над цією справою чого дискутувати, а прийняти те, що вимагає закон. У справі підвишки оплат за „Свободу" делеґат висловився по лінії пропозиції Статутової Комісії, бо сам він був колись редактором і знає труднощі видавання газети без належних фондів. Має однак побажання, щоб підвишка не стосувалася членів у віці понад 60 років життя, а крім того вважає він, що „Свобода" повинна підвищити передплату для нечленів. На думку п. М. Дербуша зайво висилається „Юкрейніен Віклі" тим членам, які не вміють його читати.

Делеґат 371-го Відділу, п. Павло Заблоцький, вказує на те, що грамоти членам були видані й вони мають визначену вкладку. Коли ж тепер УНСоюз піднесе вкладку для тих членів, які осягнули 16-ий рік життя, то справа може опинитися в суді за зломання контракту. Тому не можна вимагати від тих членів, які вже мають грамоти, щоб вони раптом платили вкладки. Бо ж асекураційна грамота це контракт, якого не можна ламати.

Делеґатка 23-го Відділу, п. Анна Прескович, ствердила, що кожному відомо, що від останньої Конвенції ціни на папір, чорнило і т. п. пішли сильно вгору, а тому підвишка оплати за „Свободу" необхідна. Висловлює однак думку, що непотрібно висилати „Свободу" кожному членові родини зокрема, коли в одній родині є більше членів. Те саме повинно б відноситися до висилки „Юкрейніен Віклі". Крім того запитує, чи 15 центова підвишка вкладки відноситься до всіх членів молодечого департаменту, які осягнули 16-ий рік життя, тобто і для тих, які вже є членами УНСоюзу, чи це буде відноситися тільки до нових членів? Рівно ж запитує, чи 25-центова оплата за „Юкрейніен Віклі" буде відноситися тільки для новозорганізованих членів, чи і для тих, які вже є членами УНСоюзу?

Пан Дмитро Когут, делеґат 252-го Відділу, жаліється, що по кожній Конвенції приходиться повертатись додому з якоюсь підвишкою, а члени Відділу того не хотять. Із останньої Конвенції у Вашинґтоні повернули делеґати із справою „Союзівки", що її треба було довго вияснювати, а тепер повернемо із підвишкою оплати за „Свободу". Делеґат не погоджується із засадою примусової підвишки оплат, бо він не вірить, що взагалі хтось щось мусить робити, за винятком умерти... Він звертається до Головного Екзекутивного Комітету дати ясну і певну цифру підвишки, яка вистачала б на видавання „Свободи", а тоді делеґати вже рішатимуть. Від себе висловлює він думку, що найлегше полагодження цієї справи було б шляхом призначення певного відсотка з виплачуваної дивіденди на „Свободу". Психологічно, далеко легше забути про належність дивіденди, як платити готівкою з кишені вищі оплати.

Делеґат 213-го Відділу, п. Андрій Басараб, висловив побоювання, що підвишка оплати за „Свободу" була б однозначна зі зламанням контракту, яким є поліса УНСоюзу. Справа може опинитися в суді й УНСоюз може мати клопоти. Подібні труднощі можуть виникнути на пункті підвищення вкладки для членів, коли їх переноситься і з молодечого департаменту до департаменту для дорослих. Тут можна очікувати вибирання готівки в дуже багатьох випадках. І це не вийде на добро для УНСоюзу.

Делеґат 156-го Відділу, п. Микола Муляр, висловлюється за тим, щоб піднести оплати за „Свободу" найвище до 10 центів місячно. Пан Пилип Гарасимів із 8-го Відділу запитує Головного Предсідника, чи не можна було б увести в УНСоюзі родинні грамоти, на що одержує відповідь, що та справа саме під розглядом. Делеґат 221-го Відділу, п. Михайло Гикавий, висловився за тим, щоб не висилати англомовного „Юкрейніен Віклі" тим членам, які не вміють читати по-англійськи, а делеґат 241-го Відділу, п. Степан Бардачевський, просить вияснення від Головного Предсідника, які нагороди будуть діставати відділові секретарі від тих нових поліс, що їх уводиться в УНСоюзі.

Делеґат 127-го Відділу, п. Ілля Була, на підставі свого досвіду з праці в асекураційній спілці твердить, що раз видана поліса має силу договору й не може бути змінена односторонно. Висловився за тим, щоб вести УНСоюз на американських підприємницьких основах, а тому вважає, що треба було б скоротити видатки на інші ділянки праці й пере-

лити їх на видавання „Свободи" радше ніж підносити оплати за „Свободу" й у той спосіб зражувати собі членство. Так як перед чотирма роками він був проти підвишки оплат за „Свободу" й делегати тоді підтримали його, так і тепер він висловлюється проти якої-небудь підвишки.

Натомість делегат 50-го Відділу, п. Микола Сикута заапелював до делегатів, щоб вони взяли на увагу ту важливу ролю, що її „Свобода" виконує в житті УНСоюзу, а зокрема в загальноукраїнському житті, плекаючи і зберігаючи українського національного духа серед членства УНСоюзу та української спільноти поза Україною. Тому не тільки підтримує внесок Статутової Комісії, але й уважає, що у випадку потреби необхідно обтяти інші витрати, а „Свободу" зберегти на рівні її завдань". (Оплески).

Делегат 70-го Відділу, п. Степан Костів, висловив думку, що головним завданням УНСоюзу є організувати все більше нових членів, а „Свобода" повинна концентруватися в цьому напрямку. Заявляється проти будь-якої підвишки оплати за „Свободу", бо річна її передплата, у випадку пропонованої підвишки, становила б таку суму, що за неї можна було б придбати нову грамоту на $1,000. На його думку, для УНСоюзу повинно б бути більш корисним продати за ті гроші нову грамоту, як видавати газету. Крім того, в УНСоюзі є понад 5.600 членів, які живуть із старечих пенсій і не можуть оплачувати такої суми за „Свободу". Переходячи до інших справ, п. Костів завважив, що відділові секретарі повинні переконувати членів, щоб вони переходили на чвертьрічне, піврічне, а то й цілорічне плачення вкладок. Це зменшило б їх роботу, а також працю в головній канцелярії.

Делегат 356-го Відділу, п. Мирослав Кальба, висловив думку, що подекуди існують труднощі з молодечими полісами, бо вони набирають сили щойно по кількох роках. Він висловлює думку, щоб Конвенція ухвалила постанову, на підставі якої такі поліси входили б у силу вже по чотирьох місяцях. Порушуючи справу підвишки оплати за „Свободу", п. Кальба апелював до членів, щоб вони купували лише по трохи менше „каміксів", а більше читали „Свободу". Висловлює своє переконання, що нові іміґранти готові платити й по одному доларові місячно за „Свободу", як тільки така необхідність зайде, а тому пропонує залишити дотеперішню оплату за „Свободу" для давніх членів, а наложити по одному доларові місячно на нових іміґрантів, які, оцінюючи належно вартість газети, радо заплатять цю суму.

Делегат 347-го Відділу, п. Григорій Тимчій, висловлюється за 10-центовою підвишкою оплати за „Свободу" місячно, але тільки для членів понижче 65 років життя. Натомість п. Дмитро Василик, делегат 73-го Відділу, висловився проти будь-якої підвишки оплати за „Свободу", але у випадку потреби вжити частину грошей із адміністраційного фонду на покриття дефіциту „Свободи".

Делегат 316-го Відділу, п. Володимир Ґурянський, апелював до делеґатів радити над тим, яку полегшу дати членам, а не збільшувати їх тягарі. Висловив думку, що, якщо вже оплата за „Свободу" мусить бути піднесена, та ця підвишка може бути максимум 5 центів на місяць, а не 25, як пропонує Статутова Комісія. Крім того, делегат вважає, що найсправедливіше можна розв'язати справу „Свободи" та „Юкрейнісн Віклі" в той спосіб, коли кожна безпосередньо заінтересована група вирішить сама питання свого органу. Тому вважає доцільним поділити делегатів на дві окремі групи, а саме тих, що читають „Свободу" і тих, для яких виходить „Юкрейнісн Віклі" — і нехай кожна з них вирішить питання свого органу незалежно від іншої групи делегатів.

Делегат 276-го Відділу, п. М. Шибінський, спитав, яка є вікова границя для видачі хворобових і акцидентних грамот? Заразом висловився він за підвишкою оплати за „Свободу", бо не тільки все подорожчало, але й доходи чи заробітки членів значно зросли від часу устаління останньої висоти оплати. Тут важко шукати виправдання неможливости заплатити за свою власну газету 75 центів на місяць тоді, коли на все інше видається далеко більше грошей без нарікання. Рівно ж делегат 91-го Відділу, п. Петро Кочірка, висловлюється за підвишкою оплати за „Свободу" та „Юкрейнісн Віклі", але з тою передумовою, щоб це не заторкувало членів у віці понад 65 років життя. Одночасно висловлює думку, що варто було б застановитись над питанням зниження коштів видавання „Свободи", на приклад, редукцією працівників, і т. п. Делегат 495-го Відділу, п. Микола Сидор-Чарторийський, підкреслює важливість ролі, що її грає „Свобода" в житті української спільноти в Америці та й цілому вільному світі, а тому вважає, що над її долею треба застановитися. Він підтримує підвишку оплат, які запропонувала Статутова Комісія.

Делегат 301-го Відділу, п. Михайло Кришталь, погоджується з думкою підвишки оплат за „Свободу" для новозорганізованих членів, але вважає ніяк неможливим піднести оплату для вже існуючих членів, які вже мають грамоти на руках, бо така підвишка була б однозначна зі зміною договору. Якщо ідеться про старих членів, то можна було б стягнути 10-15% із їх дивіденди на потреби „Свободи", чого вони не відчули б так як тоді, коли б вони мали платити щомісяця готівкою. Подібні контрактові труднощі вбачає п. М. Кришталь і в справі примусового переходу з молодечого департаменту до відділу дорослих у 16-му році життя. Вимагана доплата по 16-му році життя на 15 центів щомісяця, це також, свого рода, зміна контракту. Над тими справами треба докладно застановитися.

Делегат 445-го Відділу, п. Іван Геврик, подав внесок (ніким на цьому місці не підтриманий), щоб піднести членську передплату на „Свободу" на 15 центів місячно, тобто до місячної оплати 65 замість дотеперішних 50 центів, з тою умовою, що ця підвишка не відносилася б до членів у віці понад 65 років життя, ані тих членів, які в 16-му році життя автоматично переносяться із молодечого департаменту до відділу дорослих. Натомість усіх нових членів приймати вже на нових умовах.

Делегат 106-го Відділу, п. Іван Івасютин, жалівся, що „Свобода" не приходить на адреси членів реґулярно й просив Головний Екзекутивний Комітет доглянути цієї справи. Крім того поставив внесок, щоб піднести місячну оплату за „Свободу" з 50 до 60 центів, тобто на 10 центів більше. (Ніхто не піддержав цього внеску на цьому місці). Делегат 250-го Відділу, п. Когут, подав (ніким не підтриманий) внесок, щоб на потреби „Свободи" обтягати 10% із дивіденд так, як це було рішено на Конвенції у Вашингтоні на потреби дому старців. А тому, що дому старців не побудовано, призначені на ту ціль гроші зужити на потреби „Свободи", якщо вона буде працювати з дефіцитом.

Делегат 158-го Відділу, п. Юліян Павчак, вказує на те, що відділовим секретарям важко переконати велику частину членів у необхідності підносити оплату за „Свободу", бо, хоч усі ми хочемо бачити Україну вільною, хоч усі ми хочемо, щоб хтось робив для української справи, то вже так якось є, що ми не хочемо нічого дати на ці потреби. Вважає, що оплату за „Свободу" треба піднести бодай на 10 центів місячно, а відділові секретарі повинні це у відповідний спосіб вияснити членам і члени, переконавшися у потребі, платитимуть без протестів. Якщо йде про кількість редакторів у „Свободі", то тут треба взяти на увагу, що їхня праця цілковито відрізняється від праці фізичного робітника, тому тут ідеться так про кількість як і якість. Від них залежить якість газети, а всі ми хочемо мати добру газету. Вкінці п. Павчак висловлює думку, щоб „Свобода" робила більше намагань збільшити кількість реклямних оголошень, а це могло б скріпити її фінансово.

На цьому місці, по три і пів годинній дискусії, делегат 379-го Відділу, п. Михайло Семків, подав внесок, підтриманий делегатом 97-го Відділу, п. Василем Сметаною, щоб припинити дискусію. Виконуючий обов'язки предсідника, д-р Василь Палідвор, заявляв, що ліста дискутантів і так була вже вичерпана, тобто всі зголошені мали можливість висловитися, хібащо зрезиґнували із виступу в дискусії. Внесок на замкнення дискусії прийнято одноголосно.

Для вияснення заторкнених у дискусії справ забрав голос п. Дмитро Галичин, стверджуючи, що, хоч речі, про які тут говорилося, є засадничі, про них не завжди приємно говорити. Переходячи до поодиноких пунктів, Головний Предсідник завважив, що кілька делегатів підносило справу наших грамот, вказуючи, що вони є такими самими контрактами, як поліси звичайних асекураційних спілок, а тому підвишка оплати за „Свободу" була б зламанням контракту. Пан Д. Галичин ствердив, що, згідно з приписами існуючого законодавства, існують значні різниці поміж братськими організаціями, якою є УНСоюз, й звичайними асекураційними спілками. Одною з тих різниць є, наприклад, трактування поліс. Головний Предсідник ствердив із притиском, що УНСоюз видає грамоти, які мають характер т. зв. відкритих договорів, тобто „опен контрактс", тоді як звичайні асекураційні спілки видають асекурованим т. зв. замкнені договори чи „кловзд контрактс". Засаднича різниця між тими двома родами грамот полягає в тому, що, згідно з леґальними приписами, братські товариства мають право скликати конвенції і рішати у всіх справах, тоді як звичайні асекураційні спілки мають працювати на інших засадах. Тому то під час великої депресії в 1930-их роках чимало асекураційних спілок перестало існувати, тоді як ні одна братська організація не збанкротувала. До конвенцій братських організацій належить право рішати про всі справи, а тому нема чим страшити судом за зламання контракту, бо такого нема по думці існуючих законів у даному випадку.

До поданої думки, щоб апелювати до членів у справі видавничого фонду, п. Д. Галичин завважив, що апелі дуже мало помагають, зокрема, на довшу мету. Маємо досвід із „Веселки". Спочатку апелі були досить успішні, але відтак щораз менше і менше датків надходило і надходить. Тому апелями важко осягнути стабільність у видаванні газети. Треба рішити справу.

Чи буде для УНСоюзу користь із того, якщо будемо приймати членів у віці понад 60 років життя? Це ще важко сказати, але УНСоюз є запомогова організація! Серед нової іміґрації приїхало багато людей у такому віці, який не дав їм змоги стати членами УНСоюзу. А чи вони тому винні, що мусіли покидати рідну землю і все своє надбання? Рівно ж серед давніх членів є люди, які бажали б узяти нову полісу на вищу суму, а їх вік їм того не позволяє. Часом можна понести деякі матеріяльні втрати в одній частині діяльности, щоб осягнути більше успіху в цілому, наприклад, можна зними присднати в члени також їхніх дітей, рідних і інших.

Якщо ще існують у нас неграмотні члени, то вони є звільнені від оплати за „Свободу" й вона їм не висилається, якщо тільки головну канцелярію про це повідомлено.

Було висловлене бажання, щоб звільнити членів, яким минуло 70 років життя, від плачення вкладок узагалі. УНСоюз зробив би це, якщоб це можна було зробити. На Конвенції в Гаррисбурґу було внесене рішення звільнити від плачення вкладок тих членів, яким минуло 85 років, але цього рішення не можна було перевести в життя, бо асекураційний департамент цьому спротивився. Після того ми дали їм дев'ять-місячний опуст, признавши їм дивіденду у висоті 9-місячної вкладки, тобто вони платять вкладки тільки за три місяці в році, а крім того вони одержують допомоги, як хворі, так що у багатьох випадках це має такий самий ефект як цілковите звільнення від вкладок, або й більше дістають вони з УНСоюзу.

Справу перенесення членів з молодечого департаменту до відділу дорослих по скінченні 16-го року життя реґулює законодавство і це мусимо ми реалізувати навіть тоді, коли б Конвенція заявилася проти цього. Закон є законом і його треба респектувати.

У справі підвишки оплати за „Свободу" були різні голоси, а саме: були такі, що були цілковито проти будь-якої підвишки; були такі, що пропонували піднести оплату на 5 центів, інші на 10, а ще інші на 15 центів, але із застереженням, щоб це не відносилося до членів у віці понад 65 років життя. Членів у віці понад 65 років життя УНСоюз має біля 6,800, а це означало б, що коли б їх звільнити від цієї підвишки, тоді оплата за „Свободу" мусіла б бути підвищена щонайменше на 25 центів місячно. Тут п. Дмитро Галичин висловився, що, мабуть, треба буде вибрати середину, тобто піднести оплату за „Свободу" бодай на 15 центів місячно і підтягнути до 65 центів ціломісячної оплати.

Пропозиція, щоб брати підвишку за „Свободу тільки від новозорганізованих членів, а для існуючих членів лишити її такою, якою вона була дотепер, не витримує, бо це справи фінансування „Свободи" не направить. Крім того, не можна робити такої різниці між членами.

Чи кожний народжений в ЗДА або Канаді член мусить одержувати „Юкрейнісн Віклі"? Статутова Комісія пропонує, щоб кожний такий дорослий член був зобов'язаний одержувати його, хіба, що в одній родині є кілька членів, тоді, розуміється, тільки один член родини одержував би, а інші не потребували б. Це відноситься і до „Свободи" — один член одержує в родині.

На голоси, які вказували на вміння американських підприємців вести справи по підприємницьки, а, мовляв, в УНСоюзі це інакше, п. Дмитро Галичин вказав, що він погоджується з тим, що, наприклад, „Ню Йорк Таймс" має добрих підприємців, а все ж це не змінило справи і „Ню Йорк Таймс" мусів подвоїти ціну за газету в останніх кількох роках. Натомість „Свобода" не міняла оплати впродовж останніх вісім років, саме в часі, коли все подорожчало.

У ніякому випадку не можна ділити делегатів на групи, які вирішували б справи, що заторкували б тільки категорії членів, до яких вони себе зараховують. Не можна вирішувати в той спосіб ані справи „Свободи" та „Юкрейнісн Віклі". Делегати є членами конвенції, як цілости, й рішають усі справи УНСоюзу спільно, як цілість.

Чи не можна було б ужити частину дивіденди на потреби „Свободи"? Досвід по Вашингтонській Конвенції вказав нам, що того робити не вільно. Тоді було рішено конвенцією, щоб відтягнути 20% із дивіденди на влаштування дому для старців. Ми того ніколи не перевели в життя, бо на це не позволило існуюче законодавство. Тому нам приходилося свого часу подавати відповідне оголошення у „Свободі" в цій справі. Тому то, не можемо затримувати нічого з дивіденди ані на потреби „Свободи". Закон того не дозволяє.

Головний Предсідник висловив своє здивування з приводу виводів одного з делегатів, який у минулому був продавцем забезпеченевих поліс однієї професійної асекураційної спілки. Він же ж продав у своєму житті багато поліс і знає, що це вимагає відповідного підходу до справи. Вимагає ця справа передусім доброї волі збоку делегатів і охоти переконати членів своїх Відділів у потребі піднести оплату за „Свободу".

Якщо ідеться про нові грамоти, то УНСоюз буде видавати від 1-го липня 1958 грамоти з вищими сумами обезпечення на життя, а також хворобові та акцидентні поліси, про які реферували представники Статутової Комісії. Ці останні видаватимуться членам до 65-го року життя також. Понад той вік навіть довголітнім членам не можливо було б видавати, бо ризико надто велике.

Відносно підданої думки, щоб із адміністраційного фонду вжити деякі суми на потреби „Свободи", п. Галичин відповів, що існує головно та трудність, що адміністраційний фонд не має ніяких нагромаджень, які можна було б пересунути на потреби „Свободи". У минулому, коли той фонд мав деякі нагромадження, їх вживано на „Свободу", але тепер там надвишки нема.

Слово для додаткових вияснень забрав ще головний редактор „Свободи", п. Антін Драган, який висловив свою вдячність усім дискутантам, незалежно від їх підходу до підвишки оплат за „Свободу", бо все вони мали одну думку, а саме, щоб „Свободу" зберегти та зберегти її якнайкращою, ще більше піднести її рівень. Завваживши, що нема такої газети в ЗДА і Канаді, яка доходила б до читачів за 2 центи, п. А. Драган ствердив, що все залежить від волі делегатів. Тоді як деякі делегати висловлювалися проти підвишки оплати за „Свободу", вони водночас бажали, щоб вона виходила, і виходила добре. На жаль, вони не подають жадної рецепти, як це зробити.

Пригадуючи делегатам, що „Свобода" саме обходить своє 65-ліття, Головний Редактор обіцяє допомогу у вияснені членам необхідности піднести оплати за „Свободу". Тим делегатам, які вказували на існуючу економічну знижку в сучасну пору, сказав п. А. Драган, що підвишкою оплати за „Свободу" делегати виявили б довір'я в американську економіку, до чого кількома наворотами закликав президент Двайт Д. Айзенгавер. „Свобода" не витримує фінансово при дотеперішній оплаті за неї, бо ціни на всі матеріяли і платні робітникам у всій Америці пішли вгору. „Свобода" не є ізольованим острівцем в американській економіці, вона залежна від неї та мусить достосуватися до загальноекономічної ситуації.

Тим делегатам, які підносили справу, що „Свобода" повинна мати якнайбільше передплатників із поміж нечленів, яким можна було б рахувати вищу передплату, п. А. Драган відповів, що одним із основних завдань „Свободи" є переконувати всіх читачів, щоб вони ставали членами УНСоюзу, і вона це робить і буде робити. Тому важко класти ставку на нечленів передплатників.

Головний Редактор запевнив делегатів, що „Свободу" висилано суспендованим членам, а зокрема, тим членам, які, втративши працю, не могли платити вкладок. Висилано їм газету ще повних шість місяців опісля, вірячи в засаду, що „Свобода" нікого з членів не покине в його важкій ситуації, якщо він не покине „Свободи".

Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич, стверджує, що після вияснень Головного Предсідника та Головного Редактора йому не лишається нічого до вияснювання. Тому він пропонує, щоб прийняти пропозиції Статутової Комісії відносно змін і додатків до статуту в параграфах 46 починаючи, а параграфом 71 кінчаючи, так як вони були читані, з однією зміною, а саме в параграфі 58, точці „г", замінити „75 центів місячно" на „65 центів місячно", що означало б, що Конвенція підносить оплату за „Свободу" на 15 центів місячно, а не на 25 центів, як раніше пропонувала Статутова Комісія. Пан Іван Малько пояснив ці самі справи по-англійськи. Пропозицію пп. Б. Зорича й Ів. Малька в імені Статутової Комісії підтримав делегат 473-го Відділу, п. Чайковський.

Після додаткового вияснення п. Івана Малька (в англійській мові), що внесок Статутової Комісії зобов'язував би усіх роджених у ЗДА й Канаді членів до плачення 25 центів щомісяця та до обов'язкового одержування „Юкрейнісн Віклі", делегат 30-го Відділу, п. Михайло Філіпс, подав додаток до внеску Статутової Комісії в тому сенсі, щоб із параграфу 58-го усунути пропозицію, згідно з якою народжені в З'єдиненних Державах або в Канаді члени мають платити 25 центів за англомовний додаток до офіціяльного органу. Пан Іван Малько заявив в імені Статутової Комісії, що Комісія цього додатку не приймає.

Делегат 293-го Відділу, п. Василь Мисак, подає (ніким не попертий) внесок, щоб оплата за „Свободу" була 65 центів місячно, однак із додатком, щоб не висилати англомовного „Юкрейнісн Віклі" тим членам у віці понад 50 років життя, які не вміють англійської мови. Знову ж делегат 131-го Відділу, п. Микола Сенчишак, ставить додаток до внеску (ніким не підтриманий і Статутовою Комісією не завважений), щоб у майбутньому висилати „Свободу" всім членам, незалежно від місця їхнього народження, бо інакше „Свобода" скоро може перестати існувати. Рівно ж делегат 489-го Відділу, п. Микола І. Шпитко, вносить (ніким не піддержаний) додаток до внеску Статутової Комісії, щоб тим членам, які вже заплатили свої вкладки до УНСоюзу, а з тим і оплату за „Свободу", за цілий рік, не рахувати різниці додатково.

Делегат 94-го Відділу, п. Володимир Борискевич, вносить фармальний додаток до пропозиції Статутової Комісії в тому сенсі, щоб оплату за „Юкрейнісн Віклі" для роджених у ЗДА і Канаді членів установити замість у висоті 25 центів, на 20 центів місячно. Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич заявляє, що Комісія приймає цей додаток. Пан Іван Малько вияснює суть додатку в англійській мові.

Тим часом делегат 445-го Відділу, п. Іван Геврик, пригадує, що він був перший промовець, який запропонував піднести оплату за „Свободу" до 65 центів місячно, тому домагається, щоб цю частину трактувати як його внесок. Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич, заявляє, що Комісія погоджується з тим, щоб признати п. Іванові Геврикові право оригінальности цього внеску.

Головний предсідник п. Дмитро Галичин, вияснює ще перед голосуванням над скомбінованим внеском Статутової Комісії з додатками пп. Івана Геврика та Володимира Борискевича, що згідно з тими пропозиціями ті члени, які платили б за „Свободу" по 65 центів місячно, вже не потребували б платити додаткових 20 центів за „Юкрейнісн Віклі", і, знову, ті молоді члени, що були б зобов'язані платити по 20 центів місячно за „Юкрейнісн Віклі", не були б зобов'язані платити 65 центів місячно за „Свободу".

На цьому місці, Предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, перебрав ведення нарад від д-ра Василя Палідвора й поставив вище згаданий внесок Статутової Комісії з додатками пп. Геврика й Борискевича під голосування. За внеском голосувало 155 делегатів, а проти нього 195 делегатів. Предсідник проголосив, що внесок перепав.

Тоді делегат 94-го Відділу, п. Володимир Борискевич, подав внесок, піддержаний делегатами Відділів чч. 272, 372, 238 і 175, щоб Конвенція прийняла усі реферовані на цій сесії Статутовою Комісією поправки до статуту, крім справи підвишки оплати за „Свободу" та „Юкрейнісн Віклі", так як вони були читані. Внесок цей прийнято одноголосно. Предсідник проголосив прийняття змін і додатків до статуту в параграфах 46 до 71, крім запропонованих поправок до параграфу 58-го.

В год. 5:45 по полудні п. Йосип Лисогір відрочив наради до години 7:30 увечорі того самого дня.

(Далі буде)

Із письмових привітів 24-ій Конвенції УНС

До Хвальної Президії
Конвенції Українського Народного Союзу
в Клівленді

Хвальна Президіє!

Прошу прийняти мої найкращі бажання успішних нарад Вашої Конвенції і дальшого розвитку Вашої Установи, якої діяльність виявила стільки заслуг для справи визволення українського народу.

Степан Витвицький
Президент Української Народної Республіки в екзилі

Ню Йорк, 22 травня 1958 року.

XXIV Звичайна Конвенція Українського Народного Союзу
в Клівленді

Достойна Президіє Конвенції:

Дозвольте просити Вас передати всім учасникам Конвенції Українського Народного Союзу:

Високоповажані Пані й Панове:

У Ваших руках лежить доля XXIV Конвенції цієї Братської Організації, що є найсильнішою українською Установою в ЗДА,

що має за собою великий капітал не тільки допомогової праці, але й культурного дорібку, як видавництва в українській та неоцінені книжки в англійській мові про український нарід та його минуле,

що влаштовувала та влаштовує курси українознавства для народженої тут української американської молоді,

що веде прегарний відпочинковий осередок для членів „Союзівку",

що видає журнал для української дітвори у ЗДА та

що веде найбільший тепер у світі український щоденник „Свободу".

Вельмишановні Пані й Панове:

На Вас глядить традиція довгих десятків літ, традиція щонайменше двох поколінь, які з важким трудом засновували і розбудовували цю, імпозантну тепер, українську установу, які передали Вам заповіти її великої, відповідальної ролі в житті американської збірноти, її жертвенности колись для старого Рідного Краю, а тепер для потреб розбудови українського життя в ЗДА та його установ.

Ідіть у Вашій праці слідами цих великих традицій, виконуйте заповіти Ваших предків і попередників, а напевно ще скріпите як УНСоюз, так і поставите себе на високий рівень американської солідности та української ідейности.

З доручення Екзекутиви УККА:
Василь Мудрий
Директор Канцелярії

До Високої Президії
XXIV Конвеції Українського Народного Союзу
в Клівленді, ЗДА

Високоповажані Пані й Панове!

Наукове Товариство ім Шевченка в Европі, з осідком в Сарселі, середечно вітає цьогорічну Конвенцію Українського Народного Союзу і шле свої найщиріші побажання цілковитих успіхів у нарадах, працях і плянуваннях Вашого Високого Збору.

З найглибшою пошаною наше Товариство згадує світлу пам'ять працівників Вашого Союзу, які відійшли у вічність, а для тих, що ведуть свою велику національну роботу, висловлює своє щире признання.

Нам надзвичайно приємно підкреслити ту велику культурну працю, що багато, багато років веде Український Народний Союз для всього українства, щедро допомагаючи нашим культурним і науковим установам та видаючи ряд поважніших публікацій, зокрема англійською мовою, які поширюють знання про нашу Батьківщину у Вільному Світі.

Ми глибоко вдячні Вашому Славному Союзові за допомогу, що її дістає від Вас наша установа і, зокрема, тепло згадуємо, що Ви взялися за велике діло — перевидання англійською мовою Енциклопедії Українознавства.

Бажаючи новообраним Керівним Органам, щоб вони з якнайкращими успіхами продовжували славні традиції Українського Народного Союзу, залишаємося з найсердечнішим братнім поздоровленням і висловами глибокої пошани.

За Президію Товариства
проф. д-р Володимир Кубійович
голова

До Хвальної XXIV Звичайної Конвенції
Українського Народного Союзу
в Клівленді

Хвальна Конвенціє!

Українська Вільна Академія Наук у США щиро вітає XXIV Звичайну Конвенцію Українського Народного Союзу — найстаршу братню організацію українців в Америці.

Ми раді відзначити, що Український Народний Союз в Америці за час між двома конвенціями досяг дальших успіхів у роботі. З свого боку хочемо повідомити Хвальну Конвенцію, що Українська Вільна Академія Наук у США за цей час далі розвивала свою діяльність на користь української науки і культури. Успіхи в роботі Академії мала завдяки жертвенній праці українських учених, об'єднаних в Академії та за матеріяльною і моральною підтримкою українського і американського суспільства. Нам приємно зазначити, що серед українських організацій, які підтримували діяльність Української Вільної Академії Наук у США, є найстарша братня організація українців в Америці — Український Народний Союз.

Просимо прийняти від Української Вільної Академії Наук у США побажання якнайкращих творчих успіхів і дальших вищих і ширших осягів матеріяльних і духових.

З глибокою пошаною

Проф. М. Ветухів, През. УВАН у США; **Проф. Д. Горняткевич**, Віце-през. УВАН; **Д-р Л. Чикаленко**, Ген. Секр. УВАН

До Вельмишановної Президії XXIV Конвенції
Українського Народного Союзу
в Клівленді

Достойна Президіє!

Головна Управа ООЧСУ щиросердечно вітає учасників Конвенції.

Віримо, що Ваша плодотворча праця на Конвенції змінить і злютує лави найстаршої української організації на американській землі.

Творчої праці бажаємо Вам. Щасти, Боже!

За Головну Управу ООЧСУ
І. Вовчук
Голова ГУ ООЧСУ

Ню Йорк, дня 24 травня 1958

До Хвальної Президії
24-ої Конвенції Українського Народного Союзу
в Клівленді, Огайо

Крайова Пластова Старшина в ЗДА щиро вітає Конвенцію Українського Народного Союзу і бажає успіхів у її пепереведенні та в дальшій праці.

Українські Пластуни відчувають завжди прихильне відношення Українського Народного Союзу до нашої Організації та розуміють добре важливість його завдань. Ще раз вітаємо і пересилаємо Вам наше грімке, пластове

СКОБ!

Пл. сен. кер. З. Корчинський, 1-ий Заступник Голови КПС; **пл. сен кер. О. Кузьмович**, 2-ий Заступник Голови КПС

О. Жалоба

В ЧЕСЬКІМ КОНЦЕНТРАЦІЙНІМ ТАБОРІ

Кухаром був доктор хемії, але і він не вмів з нічого зварити їди, а приходив до мене в город, щоб я дав йому якої зеленини для зупи. Ярина в городі була тільки для кухні, в якій харчувалася адміністрація. Ясно, що при такому харчуванні не можна було довго вижити. Пражанам приносили ще дещо свояки чи знайомі з міста і потайки передавали, я був приречений тільки на таборовий харч та на підростаючу ярину в городі, але мусів дбати, щоб і для адмістраційної кухні щось залишити, а то був би втратив „посаду" Але добрі люди бувають усюди. Раз спитав я молоду жидівку, яка проходжувалася в садку, чи не могла б вона принести мені шматок хліба? Вона вернулася до помешкання і принесла більший кусень хліба, який кинула в траву, а переходячи біля мене сказала: це для вас, тільки уважайте, щоб хто не побачив, бо мене за це тяжко покарають, якщо побачать, що дала вам хліба. Вона кілька разів „підкидала", мені хліб і рятувала від голоду. Також один аптикар-жид підкидав мені в ряди-годи махорку, додаючи, що розуміє моє положення, бо перед кількома днями був таким самим „кацетником" у німців. Кілька разів випрошував я махорку у переходячих вулицею червоноармейців, які передавали її через дротяну огорожу, якщо цього не бачила наша сторожа.

А Прага розпливалася в радощах, що позбулася „наїзника" і вітала в своїх мурах „руду армаду". В повітрі плили звуки радіопередач: в і т а є м о 3-ту українську армаду, яка визволила нас з німецького ярма, а вулицями маршували червоні полки з піснею: розпрягайте хлопці коні... А я думав: як довго триватиме ця радість, коли прийде розчарування з нового визволителя?

Тим часом до табору почали приходити „седляки" (селяни) набирати безплатну робочу силу, бо чехи святкували „волю", а на полі треба було комусь працювати. По кількох днях табір опустів, бо таборовики помандрували групами на села. Я попав до останньої групи разом із редактором „Праґер Таґблят-у" Була це найгірша група, бо в ній, крім нас двох чоловіків, були самі жінки з дітьми. Поміщик, до якого ми попали не був врадуваний нашою „бриґадою", бо і щож за користь із жінок з малими дітьми. За це ми були врадувані, коли вечером дістали баняк вареної картоплі і ведро кваєного молока і могли наїстися до схочу, нехай і пісною картоплею. Працювали ми на полі, підгортали картоплю, сапали цукрові буряки, вивозили обірники, словом перемінилися в „сезонових робітників".

На цьому господарстві був невеликий військовий відділ червоної армії, який пильнував табунця корів, що їх червона армія „здобула" десь по дорозі. Начальником цього відділу був підстаршина, селянин з Полтавщини, з яким я вечорами розмовляв на різні господарські теми. Оповідав він про давні часи, якто він був ще самостійним хазяїном і мав свою господарку. Тепер працює в колгоспі і ... також йому добре, додавав, отямившись, що говорить з незнайомою людиною. Ранком приносив ведро молока (як не було свідів) і казав: дайте дітям, бо щож вони винні, що війна вигнала їх з батьківських хат.

По ночах мали ми „візити" червоноармійців, які, довідавшись, що тут є жінки - німкені, приходили по „добичу" Та поки на подвір'ю пертрактував з ними наш „опікун"-міліціонер, молодші жінки утікали на другий кінець стодоли, в якій ми кватирували, і зарилися в солому. Чубарики побачивши старі жінки і маленькі діти, відходили з нічим. Одної ночі прийшов підпитий червоноармієць і сказав до міліціонера: — Ти знаєш, кто я такой? — А яке нам діло до вас? — відповідаю йому. (Я був перекладчиком, бо міліціонер - чех не розумів російської мови). — Я шофйор воєннаво командіра Праґі, панімаєш? — Ну так що, — відповідаю йому. — Но, а ти панімаєш, что такоє шофйор? А вот мойо удостовєраніє, — і показує свою виказку. — Мнє надо харошиx і молодих дєвушек, у мєня здєсь машина, я заберу їх в ґород, там палучать харошую пєщу, но і панімає... — Панімаю, панімаю, відповідаю йому. Ось тут лежать самі хороші і молоді дєвушки, набирай, скільки завгодно. А тим часом усі молоді жінки і дівчата були вже під соломою по кутках стодоли, немов миші по норах, а залишилися самі „бабушки" з дітиськами, які, почуви рух і голоси, збудилися зі сну і счинили крик. Шофер, побачивши, що лови не вдалися, почав пінитися зі злости і, вичерпавши запас „культурних" своїх слів, вийшов з стодоли.

Моя праця на хазайстві довго не тривала. Одного дня, скидаючи з воза плуг, упав я разом з ним і розбив голову. Мене запровадили до лікаря, який забандажував мені голову і сказав, що я до праці не здатний. Раз я до праці не спосібний, так і тримати мене і кормити немає потреби і мене відставили назад у табір. У таборі побув я два або три дні, голова дістала нормальніший вигляд, і мене післали до іншого селянина на роботу. Тут було інше товариство: учителі, інженери, письменники і подібні інтеліґенти-німці, а праця була подібна, як і у першого „селяка". І тут були нічні відвідини червоноармійців і „лови на дєвушкі".

Одного дня прийшов приказ з гори, щоб усіх німців відставити до німецького кордону і звільнити Чехію від цієї зарази. Нас заладували у вагони і відвезли до міста Хеб (Еґер). Це місто було вже вичищене від судетських німців і робило доволі несамовите враження. Ми приїхали вечером. Усі камениці порожні, мешкання без вікон, на вулицях пусто і тихо, місто наче вимерло. Ми переночували в якійсь порожній камениці, рано зробили чехи ще раз обшук усього нашого майна, забрали усе, що мало якусь вартість для них, а чого не віддали були в таборі, і пігнали нас через гори до німецького кордону, голодних обдертих і без грошей, а на кордоні передали нас німецькій граничній сторожі. Німці пробували нам допомогти, але самі не мали нічого, а ще й були розбиті і приголомшені розвалом „тисячелітнього райху". Не мали навіть харчових карток, без яких годі було дістати хоча б кусень хліба.

В німецькім пригранічнім селі кинув я своє товариство, видістав заховані під підшивкою 50 німецьких марок, і пустився в дорогу на захід. Та в нинішнім Карль - Маркс-Штадт, яке тоді називалося ще Кемніц, дорога вірвалася, бо тут большевики зробили були тимчасову зональну границю, і дальше не пускали. Посидів я там на жебранім хлібі кілька днів, поки при помочі добрих людей віднайшов законспірований перехід через річку, яка творила зональну границю, і подався дальше на захід, шукаючи можливостей переїзду через понищені шляхи і мости.

Так закінчився мій побут в чехів, які були запоморочені перемогою „червоного брата руса". Кінець.

● Електротехнік Джеймс В. Брави, що працює на американській базі в Арктиці, привіз із собою землі з Коннектикату і виплекав у скриньках помідори, фасолю і горох.

ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДОПОМОГА

(Закінчення зі стор. 2)

ЗУАДК, як самостійна українська допомогова установа, постійно приділював увагу українським культурним вимогам і потребам. ЗУАДК розумів, що майбутнє української громади поза рідними землями вповні залежить від культурного багатства цієї нашої громади. І тому у своїй допомоговій акції завжди мав на увазі українські культурні установи, культурних діячів. ЗУАДК переселив до ЗДА цілі мистецькі ансамблі, яку Український Театр під проводом Володимира Блавацького, Театр-Студію Йосипа Гірняка, Оперовий Ансамбль Богдана Пюрка, Капелю Бандуристів під проводом Китастого і Божика, хор „Ватра" під проводом Лева Туркевича, як також багато науковців, письменників і мистців. ЗУАДК видав книгу д-ра Ів. Мірчука „Україна і її народ" в німецькій мові, спонзорував видання словників і підручників для навчання чужих мов. У 1955 році ЗУАДК розписав конкурс на драматичний твір, який приніс кількадесят нових п'єс, між ними твори Керницького, Діми, Полтави, Понеділка, Смолія й інших. ЗУАДК спонзорував кілька мистецьких виставок, а в його домі вже від років існує Мистецька Студія під проводом мистців Андрусева і Мегика. ЗУАДК виплачує кожномісячну субсидію потребуючим науковим працівникам НТШ, УВУ, УТГІ, постійно допомагає деяким нашим письменникам, науковцям і діячам культури, даючи їм змогу працювати для рідної культури.

Саме ця цілеспрямованість допомогової акції ЗУАДКомітету дуже актуалізується тепер, на п'ятнадцятому році існування цієї нашої рідної установи. Можна твердити, що переселенча акція викінчується, в кожному разі вона вже не матиме тих розмірів, що мала в попередніх роках. Правда, кандидатів на виїзд є чимало. До ЗДА переїжджають і будуть переїжджати ще ті українці, які вже були переселились до заморських країн, головно до Південної Америки. Бажають виїхати сюди українці з Югославії і Польщі, але для цього є малі можливості і це переселення вже не матиме масового вигляду. Тому тепер в осередку діяльности ЗУАДК знову буде допомога. Ця допомога мусить передусім відповідати засадам Суспільної Служби, бо ЗУАДК — це наша перша станиця Української Суспільної Служби. Але ця допомога мусить знову же мати повну цілеспрямованість.

Приходять сотні прохань від українців у Польщі й Югославії. Ще є багато незабезпечених наших людей в Німеччині й Австрії. Але фінансові можливості ЗУАДКомітету не дають йому змоги дати повної допомоги, наприклад, українцям у Польщі. Візьмімо навіть групу наших лемків, які тепер повертаються до рідних сел і потребують помочі у відбудові своїх господарств. Ця допомога вимагає велетенських фондів, яких ЗУАДК не має, отже для цього потрібно державних ресурсів. Тому поміч ЗУАДК могла б іти знову цілеспрямовано, в першу чергу для найбільш потребуючих, зокрема студентській молоді, яка становить ті культурні кадри, на яких розростатиметься українське життя в цій країні.

Так само беззастережно цілеспрямованість допомоги ЗУАДКомітету вимагає продовження субсидій для наукових працівників. Візьмімо науковий колектив НТШ у Сарселі, який працює над Українською Енциклопедією. Це та культурна діяльність, яка підносить нашу українську громаду поза рідними землями тим більше ,що в Україні української енциклопедії досі немає.

Останнім часом виникло питання Літературного Фонду. І це теж дуже важлива проблема. Коли наші мистці змогли вже пробити собі бодай стежки до мистецтва країн свого побуту, коли наші музики знаходять можливості працювати професійно в неукраїнських середовищах, коли й наші вчені знаходять собі місце в університетах, для працівників української літератури є лише місце в українській громаді. Ми маємо вже старіших заслужених письменників, маємо молодих, які бажають працювати для рідної культури, маємо вчених, спеціяльністю яких є українська література і українська культура, і це наш обов'язок допомогти їм. Це — проблема всієї нашої української громади у вільному світі, яка повинна одностайно підтримати нашу єдину самостійну харитативну установу.

Саме тепер, коли ЗУАДК відзначає п'ятнадцятиріччя своєї діяльности, наша громада повинна з'ясувати собі ту велику працю, що її виконав ЗУАДК, і з'ясувати собі, що ця харитативно-допомогова праця тому, що її виконала власна незалежна українська установа, має для нас не лише допомогові наслідки, але й національні здобутки. Співпраця нашої громади з ЗУАДКомітетом дасть йому змогу вести далі цю роботу для нашого не лише суспільного, але й культурного та національного піднесення.

У ФРАНЦІЇ ТВОРИТЬСЯ НОВА ЛІВА ПАРТІЯ

Париж. — Внаслідку перемоги прихильників співпраці з режимом генерала де Голя на недільному конгресі Соціялістичної партії у Парижі меншість рішила відколотися і заснувати окрему „Автономну соціялістичну партію". Головою того непримирливо го крила соціялістів є Едвард Депре, головуючий і член французького Найвищого Суду. Він заявив, що не вільно піддаватися шантажеві, що його виконує частина військовиків і французьких реакційних колоністів в Альжирі.

В 1968 РОЦІ В ЗДА БУДЕ ТІЛЬКИ 15 ЗАЛІЗНИЧИХ ЛІНІЙ

Рокленд, Мейн. — Президент Бостонської і Мейнської Залізниці Патрик Дж. МекГінніс заявив, що через 10 років, цебто в 1968 році в цій країні буде тільки 15 залізничих ліній хоч тепер є їх 131. В стейтах Нової Англії на його думку буде тільки одна залізнича лінія, а в решті країни ще 14 або й менше, бо всі інші залізниці мусітимуть зліквідуватися внаслідок розвитку інших засобів транспорту.

6,000 негритянських баптистських делегатів у Шикаго, що відбували річну конвенцію 12-го вересня, довідавшись, що Найвищий Суд вирішив, щоб у центральній школі в Литтл Року навчання відбувалося спільно, відчитали молитву вдячности Богові.

● **В столиці Аргентини, Буенос Айресі,** закінчився страйк лікарів, який охопив був понад 300 лікарів і тривав 50 днів, до 12-го вересня включно.

● **Директор банку в Міддлтавні, Коннектікат,** Говард Р. Смит заявив, що в новій філії цього банку в Портленді, Конн., працюватимуть виключно жінки.

Свобода преси на поштових марках

Вашингтон. — З нагоди 50-літніх святкувань відомої журналістичної школи при Міссурському університеті, що величаво відзначать в дні 22 вересня ц. р., державний Поштовий Уряд у Вашингтоні видасть з цієї нагоди пропам'ятну поштову марку вартістю 4 сотики. Як показує побільшена світлина цього значка, його стилізація символізує на старий лад — журналістичне і друкарське діло. В правій руці старе „гусяче" перо, під ним подано гасло, якому американська преса завжди так вірно й сумлінно, незаплямлено служить не від сьогодні: свобода вислову, думки і друку. В середині архаїчна друкарська преса, Гутенберґове духовне дитя, довкола в рямцях — друкарські стовпці, знаки, що переділюють уздовж та в ширину друкарський склад, сторінки журналу, газети, книжки. Цей поштовий значок у дні 22 ц. м. буде до набуття лише в приміщеннях Міссурського університету, з нагоди золотого ювілею його високо - шанованої журналістичної школи. Щойно чергового дня — по всіх 37-тисячах поштових урядів „Дядька Сема" на території ЗДА — піде цей значок у публічну продаж.

Ларсон про президента Айзенгавера

Ню Йорк. — Колишній співробітник штабу президента Айзенгавера Артур Ларсон, який укладав Президентові промови, заявив на телевізійній програмі, що дуже помиляються ті американці, які не доцінюють інтеліґенції і знання та мудрости Айзенгавера. Ларсон казав, що багато людей забуває те, що Айзенгавер є автором книжки „Хрестоносний похід в Европі", де Президент висловив свої політичні, соціологічні та філософічні погляди при кінці того твору. Ларсон поручає критикам Айзенгавера ще раз прочитати ту книжку, щоб навчитися шанувати Президента за ті, там висловлені думки, які й сьогодні не втратили своєї вартости". Айзенгавер дуже багато читає, і почувається немов вдома в філософії. Він недавно поправив мене, коли я помішав прізвища двох грецьких філософів, яких імена трохи до себе подібні" — казав колишній його дорадник. Ларсон не бачить нічого дивного в тому факті, що Президент любить деколи читати ковбойські й детективні історії, бо багато людей це робить для звичайного відпруження.

Совєтська енциклопедія подає життєписи „реабілітованих" жертв режиму

Москва. — У 51-му томі „Бальшої Совєтської Енциклопедії" подані життєписи численних колишніх жертв комуністичних режиму, совєтських генералів і різних партійних вельмож, як також діячів культури різних підсовєтських народів, розстріляних в 30-ох р. р. під час великих сталінських „чисток". Вони були після смерти Сталіна „реабілітовані", і щойно тепер, за даними, оприлюдненими в згаданому томі, можна ствердити, коли хто з них насправді був ліквідований. Між тими, що їх подано тепер, як „заслужених" для компартії, є такі кати українського народу, як Володимир Антонов - Овсієнко, який вів юрбу збунтованих солдатів проти Зимового палацу в Петербурзі у 1917 році, а потім був командантом большевицького походу проти України, розстріляний у 1938 році, та Станіслав В. Косіор, партійний секретар в Україні, розстріляний у 1939. Згадані там маршали Тухачевський, Блюхер, Єгоров, генерали Камєнєв, Уборевіч, економіст Вознесєнський, головний політичний комісар совєтської армії Гамарник, комісар освіти Бубнов і численні інші. Є там теж три жидівські письменники, Давід Бергельсон, Лейб Квітко і Перец Маркіш. У тому самому томі говориться про деякі міжнародні події з останніх років, як англо - французький і ізраїльський похід проти Єгипту в 1956 році та про „контрреволюцію" на Мадярщині і її „визволення" совєтською армією. (Про українських письменників і комуністів, знищених большевиками і потім „реабілітованих", що про них згадує 51-и том совєтської енциклопедії, буде у „Свободі" мова окремо).

● **Прем'єр Ямайки Норман Манлі** нараджувався з муринами із лондонської дільниці Нотінґгему у зв'язку з напастями на них збоку білих расистів. Манлі радив своїм землякам, що становлять більшість кольорових мешканців Лондону, не думати про відплату і не тратити нервів. Він запевняв, що мурини й інші кольорові люди в Англії не взяли собі занадто поважно до серця останніх расових заворушень в Лондоні.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Від. 97 Т-ва ім. І. Франка, повідомляє, що Місячні бори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., в церковній залі при 47 Hope Ave. о год. 2-ій по пол. Проситься всіх членів прийти на ці збори, щоб разом узгіднити всі справи, зв'язані з Фестином, який має відбутися в неділю, 28-го вересня 1958 р. на Союзівці. — В. Бродський.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, відбудуться в суботу, 20-го вересня 1958 р., о год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх прийти на збори і відібрати чеки-дивіденду. — І. Бурний, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Від. 372, ім. І. Франка, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні збори відбудуться в суботу, 20 вересня 1958 р., о год. 7:30 веч., в залі Eagles — 210 Church St. Проситься всіх членів прийти на ці збори. — Ю. Лонишин, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні збори членів Б-ва св. Юрія, 239 Відд., відбудуться в суботу, 20-го вересня 1958 р., від год. 5-7ої веч., в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin, зі звичайним порядком. — д-р Вол. Ґалан, гол.; М. Ковальчук, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Управа 42 Відд. ім. Т. Шевченка, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в суботу, дня 20-го вересня 1958 р., о год. 7:30 веч., в УНДомі при 237 Говп Еве. На збори просимо прийти всіх членів, бо є багато важливих справ до полагодження. Також пригадуємо всім членам, що в неділю, 5-го жовтня наш Відділ влаштовує Великі Осінні Вечерниці і кожний член обов'язаний взяти активну участь. Білети можна буде дістати на зборах, а ті члени, що не візьмуть на зборах, дістануть через пошту, тому прошу білетів не повертати. — В. Марущак, рек. секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Б-во св. о. Миколая, Від. 175, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в суботу, 20 вересня 1958 р., о год. 7-ій веч., в УНДомі — 4655 Мартин вул. Проситься членів прибути на час, бо є багато важливих справ до вирішення, які відносяться до Золотого Ювілею Б-ва, в якому кожен член обов'язково повинен взяти участь. Довгуючі члени повинні заплатити свої належності, щоб не наразити себе на суспендування. Всі члени, які платять річно, мають доплатити по 15 центів місячно за „Свободу" та забрати свої дивіденди. — Т. Грицай, предс.; І. В. Іванчук, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Управа С-ва Рожд. Пресв. Діви Марії, Відд. 259, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 1-ій по пол., в церковній залі при 4952 So. Paulina St. — П. Трусяк, секр.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Від. 20 „Згода", повідомляє членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в Українській Хаті при 2240Grayling St. Проситься членів прибути на ці збори та вирівняти залеглі вкладки. — А. Триш.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

● РОЗШУКИ ●

Пошукую сестру
АННУ КНИШ,
ур. 24. 12. 1921 р. в Стargороді, пов. Сокаль, яка була в 1940 р. в Німеччині в Ruhlsdorf über Yessen — Ebster — Saksen, та брата ЯРОСЛАВА КНИШ, ур. 8. 5. 1928 р., в Лучицях — Сокаль, який перебував востаннє в Augsburg — Німеччина. Хто знає про них, прошу повідомити сестру в Польщі:
Halina PAZDZIERNIK
Swidwin, ul. 22 Lipca 8,
woj. Koszalin, Pomorze Z.
Polska

Пошукую
НАДЮ ГОЛЬЙ Максимівну — доньку Марії з Цимбалістих, з с. Більшовці, пов. Рогатин. Останні вісті від неї були з Німеччини 1954 р. Пошукує рідна мама. Відомості про неї, або вона сама, прошу писати до вуйка на адресу:
Wasyl MALYK
22-29 26th Street
Astoria, L. I., N. Y.
Tel.: AStoria 4-1590

Пошукується у важливій справі МИРОСЛАВА НИЧА, з міста Теребовлі, обл. Тернопіль. Перебував до 52 р. у Німеччині, а далі виїхав до ЗДА. За ним пошукує його мама Текля Нич. Хто знав би про нього, або він сам, прошу повідомити на таку адресу:
Антін ВЕРБОВЕЦЬКИЙ
Пошта: Kamsak, Sask., Canada

ТАРЗАН, ч. 4128. Вигадує плян.

— Ця людина говорить про мертвого ватажка зулусів, — вияснював Тарзан. — Можливо, що його і решту хтось обдурив...

— Обдурив чи ні, але люди гинуть кожного дня, а ті, що залишаються живими, втікають геть!

— Щоб припинити убивства, — перервав мавполюд рішуче, — мусимо дістати в руки ватажка... того Чаку ...і тому мусимо влаштувати втечу в'язня!